✝ Cu Dumnezeu înainte!

MIȘCAREA

Apare bilunar
8 pagini–100 lei

Publicaţie a Noii Generaţii
Editor: Mişcarea Pentru România

Anul II, Nr. 12 (17)
1–15 Noiembrie 1993

Celor izgoniți din vise

„A fi naționalist este o obligație creștină“
(Părintele Petroniu de la Muntele Athos – pag. 6)

Ne amintim obsesiv de clipele din Decembrie.

Ce premise aveam, ce viitor părea să ni se deschidă. Numele României era rostit atunci cu admirație de întreaga omenire.

Țara își recâștigase încrederea, își recăpătase speranța într-un destin mai drept.

Dar lumina din visul de atunci a durat puțin. Căci au apărut din neantul ucigașilor de vise, *ei*. *Ei*, „conducătorii, *ei* , reformatorii, *ei* democrații", *ei* și ciracii lor, mulți, nemiloși și dornici de o cât mai rapidă înavuțire. Au teoretizat și implementat grabnic „democrația originală" instaurând de fapt teroarea, fanariotismul și prostituția morală, primejduind criminal însăși ființa Neamului Românesc.

De aproape patru ani suntem guvernați de același „front al salvării naționale". Front care a reușit, iată, performanța de a fi simultan și la putere și în „opoziție". Căci cine este liderul puterii oficiale? Ion Iliescu, primul președinte al *primului* FSN. Și cine este liderul răsfățat al „opoziției"? Petre Roman, primul–ministru al primului FSN și *actualul* președinte al „noului" FSN.

Și care este bilanțul acestei continue guvernări?

Departe de a se fi refăcut în urma mult invocatei „grele moșteniri", țara a fost aruncată într-o catastrofală dezorganizare. Aproape toți românii trăiesc în sărăcie și într-un haos fără margini. Nimeni nu mai are cum întreprinde sau construi ceva. Viața cetățeanului simplu este zdruncinată grav, coborâtă la limita suportabilității.

„Pariul cu agricultura" a dus aproape la ruinarea țărănimii, momită la vot cu amăgirea pământului pe care, iată, nu are cu ce să-l lucreze.

Pentru lucrătorii din industrie a apărut crunta realitate a milionului de șomeri și mai crunta realitate a salariului de mizerie.

Învățământul și cultura au ajuns să fie reprezentate prin măscărici și fonfăiți – cu sau fără șlițuri desfăcute – profesorii au ajuns să-și vâneze elevii pentru a-și completa norma, instituțiile universitare decad, se înmulțesc ca ciupercile așa– zisele „universități" private, rod al afacerismului generator de pseudo - intelectuali, fondul de carte și arhivele putrezesc în delăsare iar între timp cărți însemnate ale culturii noastre sunt omise sistematic de la tipărire urmărindu-se trunchierea și falsificarea istoriei și culturii naționale.

Biserica - păstrătoare a tezaurului spiritual național – după necruțătorii ani ai regimului comunist suportă acum umilința batjocurii unor guvernanți atei a căror unică grijă este aparența unui pietism de paradă afișat în fața nației sub masca eternului rânjet electoral. La atât le folosește Biserica politicienilor. În realitate, ce jalnică „considerație" se arată credinței creștine de către autoritățile Statului dar și de către cosmopolita pseudo – intelectualitate de doi bani, crescută în poala lui Gogu Rădulescu, înfășurată în ispita europenismului păgân și îmbibată de suficiența fudulă a provincialului cu tichie pariziană.

Și pentru ca dezastrul să fie complet, pe lângă pletora zișilor intelectuali „subțiri" se ițește la fel de penibila cohortă a patriotarzilor de ocazie, demagogi și nerușinați, mereu cu „țărișoara" în buzunarul de la piept. Mai toți foști lingăi ai PCR, azi ai F(D)SN, la fel de internaționaliști în fond ca și cosmopoliții declarați, și unii și alții infestați de ateism – fie el de origine pariziană sau moscovită.

Rezervei de inteligență a României – tineretul studios – îi este hărăzită insalubra depozitare în căminele ghetourilor studențești, în timp ce domniile lor senatori, deputați etc. (unii foști profesori!), plesnind de suficiență altfel, se lăfăie în hoteluri de lux, se îmbuibă în cantine speciale cu preț redus.

Pe lângă politicienii ce conduc azi România și prin grija îngăduitoare a acestora, o nouă clasă se dezvoltă ca o ciumă pustiitoare. Clasa excrocilor și a hoților, clasa indivizilor fără lege, fără morală, fără rușine. Clasa celor care macină, consumă și pustiesc sistematic energia și bogăția acestei țări. Împreună, acești fanarioți au pus stăpânire pe țară, au ucis cotidian nădejdile și visurile făurite cu prețul atâtor jertfe și atâtor suferințe.

Dar toți,absolut toți, sunt campioni ai ... „democrației"!!! Țopăie de bucurie că suntem admiși (prin dos) la masa Occidentului priviți, însă, cu suspiciune, controlați cu strășnicie, beșteleți și muștruluiți, uitând că ni s-a imputat că am mâncat lebede și că am fi primii autori de holocaust (deși Dl Președinte a purtat tichiuță și când nu trebuia). Iar campionii „democrației" acceptă ca țara noastră să fie batjocorită și insultată fără a mișca un deget, fără a-și îndrepta o clipă, măcar o clipă, spinările atât de cocârjate de nesfârșitele plecăciuni pe la multele „înalte porți" ale zilei de azi.

Campionii democrației au impus o singură lege, unica lege a noului sistem zis-democrat: legea parvenitismului, a cățăratului, a apucatului și a sfâșiatului micilmarii avuții naționale. Toată libertatea de opinie e vorbă goală în fața imensei iresponsabilități a adunăturii politicianiste ce „organizează" viața societății românești.

*

Mi-aș fi dorit ca scurta și amara istorie de mai sus să fi fost o ficțiune, un coșmar al unei alte lumi, dar, din păcate, realitatea este cea pe care o știm cu toții. Cu adevărat de coșmar apare această realitate dacă ne amintim cum tot noi, prin nepriceperea tinereții noastre, am prilejuit această stare de lucruri. Căci noi am fost, nu-i așa?, eroii „cruciadei copiilor", am cerut „libertate", pentru care s-a și murit, iar generației mele îi va reveni fără cale de întoarcere, responsabilitatea visului devenit coșmar: „democrația originală".

Știu precis, fiecare a visat ceva, altfel, atunci, în cele câteva zile de vis, ale euforiei generale. Iar trezirea a fost brutală și la propriu și la figurat pentru cei care n-au reușit să se cunfunde definitiv în vis, răpiți de gloanțe, liberi acum și puri în imensitatea cristalină a Cerului. Iar noi, ceilalți, alungați din chiar patria viselor noastre, trăim într-o solitudine amară, într-un refugiu al inerției, asediați de coșmare și împinși în „lumea ca lume", nu aceea visată,(a generației următoare, poate) ci în lumea acesta mocirloasă, la a cărei limită crește generația noastră.

Dar dacă vrem să trăim cu adevărat în libertate, dacă vrem izbăvirea de coșmar, avem, cred, o singură cale – starea de veghe. Înțelegând prin aceasta, nu o penibilă așteptare a unei soluții din afară a vreunui cadou făcut generației noastre, ci o îndârjită asumare a acestei realități, pornind de la ceea ce ne lipsește pare-se în primul rând, și anume responsabilitatea și curajul restaurării acelei Românii, cea mult visată.

Doar astfel, generațiile viitoare ale Românei vor putea privi moștenirea generației de la '89 nu doar ca pe un fruct otrăvit... ■

George RONCEA

Din sumar:
- 125 DE ANI DE POLITICĂ EXTERNĂ ROMÂNEASCĂ – *pag.2*
- UN CULTURNIC CU IFOSE: ANDREI PLEȘU – *pag. 7*
- ALE CUI SUNT DREPTURILE OMULUI? (III) – *pag.5*
- DESCOPERIREA MAEȘTRILOR: SIMION MEHEDINȚI – *pag.8*

Din numărul viitor:
- ROMÂNIA ȘI NATO
- FINANȚAREA REVOLUȚIEI BOLȘEVICE
- SOCIOLOGIA NAȚIUNII: DIMITRIE GUSTI

România între alianţe şi izolare totală. 125 de ani de istorie în date

1877 – **Alianţa** cu Rusia (Livadi). Independenţa. Victorioşi în războiul ruso / româno-turc.
1878 – Congresul din Berlin: **izolare externă**. Pierdem Basarabia de Sud. Ni se recunoaşte totuşi Dobrogea.
1879–1883 – Apropierea de Germania. Se proclamă Regatul (**1881**).
1883–1914 – Alianţa cu Germania şi Austro–Ungaria.. Protecţia externă faţă de Rusia. Progres intern economic, social, cultural.
1913 – Protejaţi încă de alianţa cu Centralii, arbitrăm al doila război balcanic şi, la Pacea de la Bucureşti, obţinem **neinspirat**, Cadrilaterul.
1914–1916 – Începe primul război mondial. Proclamăm **neutralitatea**
1916–1918 – **Alianţa** cu Franţa, Anglia, Italia şi Rusia. Acestea ne recunosc dreptul etnic şi istoric asupra Transilvaniei şi Bucovinei şi ni le promit, în caz de victorie. Înfrângerea în campania din **1916**. Victorie la Mărăşeşti şi la Oituz (**1917**). Trădarea ruşilor, intraţi în revoluţie şi război civil (**1917**). **Izolare externă totală** – occidentul nu ne poate ajuta. Pacea de la Buftea – pierdem Dobrogea şi crestele munţilor (**mai 1918**). Reluăm alianţa şi lupta alături de Antantă (**noiembrie 1918**). Suntem în tabăra învingătorilor.
1919 – Puterile Aliate nu mai recunosc promisiunile teritoriale Tratatul de la Bucureşti (1916). **Izolare totală** la Versailles (iunie 1919). Atacaţi de Ungaria bolşevică a lui Bela Kuhn. Ocupăm Budapesta (**august 1919**).
1920 – Somaţi de Aliaţi, revenim la Tratative şi, cu condiţii care cenzurau grav independenţa naţională, ni se recunoaşte Transilvania, Bucovina, Basarabia şi Cadrilaterul. Se naşte România Mare!
1920 – 1939 – **Alianţă** de facto cu Parisul şi Londra. Moare Ferdinad; moare Ionel Brătianu (1927). În special după **1933**, **independenţă cenzurată** de legăturile „speciale" cu Parisul şi Londra. Guvernul Duca aranjat la Paris, iar după „pactul" politic al alegerilor din **decembrie 1937**, Jean Pangal aduce de la Paris (!) soluţia – un guvern Goga–Cuza (!). Iar ambasadorul englez R. Hoare, în **ianuarie 1938**: „este preferabilă o dictatură (a lui Carol al II-lea – n.n.) unei guvernări legionare" (care nu putea veni decât prin alegeri libere! – n.n.).
1939 – Începe al doilea război mondial. România proclamă **neutralitatea**.
1939 – 1940 – **Neutralitate formală**, dar fără a se fi respins garanţiile anglo-franceză. Neutralitate caducă prevederile pactului Molotov–Ribentropp (**august 1939**).
1940 – Prăbuşirea militară a Franţei. Dezastrul britanic de la Dunquerque. Urmarea - **izolarea totală** a României. În două luni pierdem Basarabia şi Bucovina de Nord, Cadrilaterul şi Ardealul de Nord. Carol al II-lea silit să abdice. Guvern Antonescu–Sima (septembrie 1940).
1940 – 1944 – Alianţă cu Germania, Italia şi Japonia.
1941 – Începe războiul de la răsărit. Recuperăm Basarabia şi Bucovina. Adminstraţie nominal-românească în Transnistria.
1944 – Germania în degringoladă militară. Lovitura de stat de la 23 august. Întoarcerea armelor contra germanilor. Alianţă formală cu Naţiunile Unite. În fapt – **ocupaţie sovietică**.
1944 – 1947 – Ocupaţie sovietică, instalarea regimului comunist, **izolare externă totală**. Pacea de la Paris (februarie 1947) – pierdem Basarabia, şi Bucovina de Nord plus Herţa. Pierdem cobeligeranţa. Ni se impune respingerea planului Marschall (iulie 1947).
1948 – 1989 – Alianţa cu Moscova (CAER-**1949**; Tratatul de Varşovia-**1955**). Satelizare totală (1948 – 1962).
1958 – Trupele sovietice părăsesc România.
1963 – Scandalul de la Valev, planurile de dezmembrare a României cad.
1964 – 1989 – **Independenţă cenzurată** de Moscova. Declaraţia din **aprilie 1964**. Reromânizarea PMR(PCR).
1967 – relaţii diplomatice cu RFG, vizita lui Maurer în SUA. 1968 – respingerea invadării Cehoslovaciei. Joc de basculă diplomatică între Moscova şi Washington şi între Moscova şi Peking.
1971 – sfârşitul „liberalizării" interne. **1973** – demisia lui Maurer. Drum liber dictaturii lui Ceauşescu. **1978** – Fuga lui Pacepa.

1985 - Vine Gorbaciov la putere. Perestroika şi glasnost.
1987 - Gorbaciov la Bucureşti. Ceauşescu respinge definitiv perestroika. Evenimentele de la Braşov pecetluiesc **izolarea totală** a României.
1987 – 1989 – **Izolarea externă totală**. **1988** – Ceauşescu respinge clauza. **1989 februarie** – Ceauşescu îl reconsideră pozitiv pe Stalin (interviu Time). Scrisoarea celor şase.
1989 – Prăbuşirea regimului comunist. Amploarea demonstraţiilor, cei 1.000 de morţi şi miile de răniţi, televizarea în direct salvează – după unii – România de la dezmembrarea prevăzută de scenariul extern. După televizarea „procesului" Ceauşescu şi bâlbâielile tot mai penibile ale FSN, se pierde simpatia Vestului şi se revine la **izolarea externă**.
1990 – 1991 – Suntem oaia neagră a Vestului. Apropierea de Moscova este ratată (avortarea pactului Iliescu – Gorbaciov). Criza din Golf (august 1990–martie 1991) şi criza din Iugoslavia (declanşată în iunie 1991) scot România de pe agenda prioritară a Vestului. Izolarea externă totală continuă.
1992 – Guvern FSN – liberali. Conses putere – opoziţie privitor la „integrarea în Europa".
1993 – Semnarea Acordurilor de Asociere a României la Comunitatea Europeană. Primirea în Consiliul Europei. Reacordarea clauzei. Apropiere de Occident, dar România este în continuare izolată, fără alianţe şi în plină criză economică, socială, morală şi – potenţial – politică. Curte asiduă către NATO.

Relaţii externe

De-a lungul a 125 de ani de independenţă de stat, România, a cunoscut, sub raportul relaţiilor externe , patru stări:

1. **Alianţe.**

a) **În vreme de pace**: ele au asigurat o anume protecţie externă şi implicit o anumită stabilitate internă, la adăpostul căreia s-au realizat progrese economice, sociale şi culturale. Tipică în acest sens a fost alianţă cu Germania şi Austro-Ungaria (1883 – 1914). Acelaşi lucru s-a sperat şi din partea sistemului post – Versailles. Condiţionările din Tratatul de Pace (1920) şi anumitei ingerinţe economico – financiare dar şi politice ale Parisului au avut drept urmare o **independenţă cenzurată** (de la Paris şi Londra) şi o tot mai dramatică divizare inernă, mai ales după 1930.

b) **În vreme de război**: alianţele au avut un caracter conjunctural şi au fost impuse de un calcul de riscuri şi şanse, subsumate în obiectivele naţionale tradiţionale: independenţă şi unitate naţională.

În general, alianţele României au privit preponderent spre apusul Europei. Blocul anglo-francez – cel mai stabil în ultimul secol a fost şi cel mai agreat de opinia publică internă, dar şi de clasa politică din 1947. Alternativa apuseană a acestei alianţe a fost Germania. Preferată de o minoritate la 1916, Germania ne-a devenit aliat efectiv abia în condiţiile izolării totale din 1940.

Alianţele cu Rusia au fost impuse totdeauna de situaţii fără ieşire. La **1877**, alternativa Livadiei era ocuparea militară de către Rusia şi distrugerea ţării, ce ar fi devenit teatru de război pentru ruşii turci. La **1916**, alianţa cu Rusia era un efect inevitabil al orientării noastre către Paris şi Londra, care erau aliate cu Petrogradul de atunci. După **1944**, alianţa cu Moscova a fost rezultatul strategii globale a Occidentului, dispus pe atunci de a plăti contribuţia URSS la distrugerea Germaniei hitleriste cu soarta a 120 de milioane est-europeni. Rusofobia românilor are ca sursă imperialismul rus, cele 13 invazii ruse şi chestiunea Basarabiei şi Bucuvinei, ocupzte şi astăzi.

Până la satelizarea ţării, alianţele României erau gândite preponderent în complicatele ecuaţii ale relaţiilor interstatale, în care – desigur – rolul principal îl jucau marile puteri din Europa: Franţa, Anglia, Germania, Rusia, Italia. După procesele integratoare din vestul Europei şi dezmembrare a URSS, un rol din ce în ce mai mare îl au diversele entităţi de gen: **Comunitatea Europeană** (în plan economic şi politic), **Consiliul Europei** (în plan politic şi juridic), **NATO** (în plan militar şi politic), **AELS** (în plan economic), **UEO** (în plan militar) şi **CSI** (în plan politic, economic şi militar, cu o conotaţie aparte pentru chestiunea Basarabiei, practic şi azi în orbita Kremlinului).

2. **Neutralitatea**. Nu am avut niciodată vocaţia neutralităţii, pentru că ne-am aflat la un triplex confinium – între spaţiul germanic, rusesc şi otoman – unde am fost pândiţi „tradiţional" de toate poftele. După apunerea definitivă a Turciei imperiale ecuaţia s-a simplificat şi România s-a aflat în spaţiul inter – ruso-german, situaţia externă a României depinzând în cel mai mare grad de echilibrul şi relaţiile ruso-germane. Acestă tripolaritate, devenită mai apoi bipolaritate a făcut ca România să se orienteze tradiţional spre un joc de basculă diplomatică între Germania şi Rusia şi în care rolul fundamental l-a jucat până în 1947, factorul anglo-francez. După 1964, într-o măsură mai mică, rolul de ax al basculei a fost preluat de contradicţia ruso-chineză şi ruso-americană.

Neutralitatea, în aceste condiţii, a fost adoptă de fiecare dată când în Europa a început războiul mondial. Ea a fost deci, conjuncturală şi de fapt de scurtă durată. Bine cumpănită, bine utilizată la 1916, ea a permis o schimbare radicală de alianţă o pregătire diplomatică excelentă a războiului şi – în limitele posibilului – şi o pregătire economică şi militară de Întregire Naţională. Cea din **1939**, proclamată de Carol al II-lea era într-adevăr dorită de mai tot românul. Din păcate, ea nu era posibil de păstrat şi nici credibilă în condiţiile în care alianţele tradiţionale cu Londra şi Parisul continuau să iluzioneze clasa politică a vremii, iar garanţiile anglo-franceze nu erau respinse explicit. Apoi, pactul Molotov – Ribentropp din august 1939 o făceau ca şi caducă. În sfârşit, ameninţaţi de revizionismul maghiar şi sovietic şi având o politică net anti-germană, faptic România era izolată, căci „Dumnezeu era prea sus iar Franţa prea departe".

3. **Independenţa cenzurată**. Evident, acestă cenzură au făcut-o protectorii noştri de facto, în cadrul diverselor alianţe. În perioada interbelică, fără să a fi avut un Tratat clar cu Londra şi Parisul, orientarea şi anume acorduri ne plasau ferm în tăbăra „aliată". La baza era ideea că numai cei ce ne ajutaseră să facem România mare erau interesaţi să ne ajute s-o menţinem. Se uita că întregirea România până la Nistru devenise posibilă tocmai datorită prăbuşirii Rusiei în revoluţie şi război civil. După cum , se uita şi faptul că, după ce Rusia ne abandonase în mâna nemţilor după trădarea rusească, la 1917, Occidentul nu fusese în măsură să ne ajute efectiv şi ne mai şi reproşase dramatic pacea separată de la Buftea, niciodată ratificată de Parlament s-au contrasemnată de Ferdinand. Apoi, URSS devenise o mare putere economică, politică şi militară încă de la sfârşitul anilor '20. Iar când, în 1934, reluam relaţiile diplomatice cu Moscova, URSS refuză recunoaşterea clară şi publică a apartenenţei Basarabiei la România. Nici o mirare că, în aceste condiţii, dreapta – legionarii, în special – considerau că principalul pericol pentru România era URSS. Iar aceasta, într-o dublă ipostază – cea revizionistă, dar şi cea a pericolului bolşevic care ar însemnat o catastrofă naţională. Cum ingerinţele şi condiţionările economice, financiare dar şi politice deveneau tot mai frecvente din partea Parisului şi Londrei şi cum revizionismul devenea tot mai presant, dreapta – un Codreanu, un Goga – vedeau în alianţa cu Roma şi Berlinul unica contrapondere reală şi efectivă la pericolul ruso-bolşevic. ca rezultat al acestor orientări fundamental ireconciliabile, divizarea politică internă creşte, statul de drept încetează efectiv să mai existe şi instrumentele represive, discreţionar la îndemâna Regelui Carol declanşează în două rânduri (1933-34 şi 1938–39) vaste campanii sângeroase antilegionare. Statul de drept, parlamentarismul, democraţia şi însăşi monarhia îşi pierd enorm din credibilitate în ţară, şi România alunecă inevitabil spre totalitarism (iniţial, Carlist) şi izolare externă totală efectivă.

După abolirea monarhiei (1947), regimul comunist devine atoputernic iar satelizarea ţării - deplină. Cât priveşte **independenţa cenzurată** (de Moscova, desigur) instalată după 1964, evenimentele sunt prea recente pentru a avea date suficiente. Totuşi! În condiţiile „destalinizării" proclamate de Hruşciov (**1956**), Dej şi echipa lui îşi văd salvarea în eliminarea elementelor kominterniste, alcătuite preponderent din alogeni, după care proclamă că „la noi nu au fost abuzuri staliniste"! Şi tot în **1956**, Revoluţia maghiară îl va convinge pe Dej de necesitatea unei alte politici faţă de ruşi. După o exemplară colaborare cu Hruşciov la înnăbuşirea revoluţiei din Ungaria, Dej obţine în **1957-58** repatrierea trupelor sovieice din România. Jucase aici un rol şi Tratatul de Pace cu Austria (1955), care, prin plecarea ruşilor de acolo, înlătura motivaţia prezenţei ruseşti în România –paza liniilor de comunicaţie spre Viena. Acelaşi efect favorizator l-a avut şi planul septenal sovietic (**1958-1965**), care necesita şi economii dar şi mână de lucru. Or, ambele le puteau oferi tocmai plecarea ruşilor din România. Încetând ocupaţia militară şi "reromânizând" PMR (PCR), Dej aplică tot mai mult o politică zisă - naţională. Respinge planurile Valev, deschide ţara creditelor şi licenţelor din vest, ia o poziţie echilibrată între Moscova şi Peking. În paralel se face o „liberalizare" internă, eliberând pe toţi deţinuţii politici şi demarând recuperarea moştenirii culturale naţionale. Ceauşescu continuă şi amplifică această linie, care culminează cu momentul **1968**. Începând cu **1971**, „liberalizarea" internă intră în umbră. Iar după **1973** se deschide drum liber spre dictatura personală Ceauşescu. Intră sub controlul ruşilor – Tratatul de la Varşovia, CAER şi sistemul economic comunist intern – independenţa, chiar şi cenzurată, permite României un joc de basculă între Moscova şi Washington şi între Moscova şi Peking. După fuga lui Pacepa (**1978**) şi după declanşarea crizei economice interne (1981) acest curs se epuizează şi România – după **1985** – evoluează spre o **izolare externă efectivă**.

Ambele momente de independenţă cenzurată – **1920-1939** şi **1964-1989** sunt rezultatul unor alianţe pe baze inegale. Cenzura anglo-franceză, în special după moartea lui Ferdinand şi a lui Ionel Brătianu (**1927**), reprezenta o **abdicare** de la linia fermă a Brătienilor. Politica de independenţă iniţiată de Dej între **1958-1964** era în schimb un net **progres**, o încercare meritorie în nişte condiţii cvasi-imposibile; o recunoaştere venită din însăşi sânul PCR că **ideea naţională** era departe de a fi epuizată istoric; mai mult, că ea putea deveni un reazăm intern de nădejde chiar şi pentru regimul comunist. Eşecul acestei politici era inevitabil din două motive, credem: motoarele comuniste interne, intacte, nu aveau suficientă voinţă şi nici suficientă putere pentru scoaterea ţării din orbita sovieto-bolşevică, iar politica lui Ceauşescu de după 1971-73 a dus la izolarea externă a ţării.

4. **Izolarea externă**. Dacă lăsăm l o parte perioadele de **ocupaţie militară** , **1916-1918** (germanii) şi de după **1944** (ruşii), izolarea externă a fost cea mai nefastă. La Congresul de la Berlin (**1878**) am pierdut Basarabia de Sud. Izolarea de după Pacea de la Buftea (**mai, 1918**) a dus la pierderea Dobrogei şi a crestelor munţilor Carpaţi. Izolarea de la Congresul de la Versailles a fost plătită cu agresiunea Ungariei lui Bela Kuhn, dar şi cu condiţii lezând independenţa ţării reţinute în Tratatul de la **1920**. Izolarea din 1940 a dus la dezmembrarea României Mari, iar izolarea totală de după 1944, la pierderea Basarabiei, a Bucovinei de Nord, a Herţei, a cobeligeranţei şi la satelizarea şi bolşevizarea ţării. În sfârşit, izolarea de după **1985-1987** a făcut posibile evenimentele din **1989**, în care însă scenariul extern prevedea şi dezmembrarea României...

*

Actualul consens Putere-Opoziţie, privitor la integrarea europeană a României, pare a fi singura alternativă la izolarea în care România a alunecat la sfârşitul „erei" Ceauşescu. Se speră – şi sunt premize – ca această integrare să însemne însănătoşire economică, modernizare, creşterea nivelului de trai, sistem democratic autentic şi stat de drept. Dar care va fi preţul? Este sincer Occidentul când examinează dosarul integrării României? Sau măcar decis? Şi în ce formă? Se va putea acomoda Comunitatea Europeană cu o Românie unitară ce aspiră (alt consens Putere-Opoziţie) să refacă unitatea naţională la Nistru? Sau: se va putea acomoda România cu exigenţele integrării sau cu exigenţele, mai puţin publice acestea, ale corifeilor integrării de la Bonn, Paris, Londra, Bruxelles şi Strassbourg?

Apoi, proiectul integrării este cu mult mai mult decât o simplă alianţă. El este, pe deasupra, un proces îndelungat; pe puţin două decenii. Şi cum vor evolua până atunci însăşi nucleele integratoare de azi? Cum va evolua Comunitatea Europeană până la şi după Maastricht? Cum va evolua NATO? Cum va evolua lumea de la Răsărit – CSI, spaţiul musulman, China şi Asia extrem orientală?

Şi mai e ceva. Tradiţional, România a avut întotdeauna politici alternative la politica adoptată oficial. Azi avem aşa ceva? Sau în locul alternativelor, rămânem mulţumiţi cu celebrul de-acum „consens" naţional? Sigur, crearea unei alternative serioase şi viabile la actuala orientare cvasi-generală spre vest, presupune informaţii şi mijloace pe care nu presa, cu inerentele-i limite, e chemată să o făurească. Dar presa poate (şi trebuie) să facă analize, bilanţuri (când e vorba de trecut) şi desigur să ridice semne de întrebare – fie ele şi utopice – atunci când unanimitatea e pe cale din nou să ne cuprindă şi – poate – chiar să ne amăgească...

Dr. Corneliu DIDA

SUNTEM CU OCHII PE VOI

S-a zvonit în ultima vreme că **GDS**-ul va fi alungat din somptuosul sediu din Calea Victoriei 120. Prilej de penibile lamentații, văicăreli și „semnale de alarmă". Știind că sediul cu pricina a fost „dat" (și) cu importantul sprijin al lui Brucan – unul din patronii sufletești ai grupului – văicăreala este de-a dreptul ipocrită, prilej doar pentru încă o agitație propangadistic. Nimeni nu-i va da afară. Ce, s-a schimbat regimul în România? Câtă vreme va fi stânga la putere, agenții bolșevismului se vor lăfăi liniștiți în culcușurile lor.

*

Aflată parcă la ședința săptămânală de psihanaliză, **Alina Mungiu**, întinsă comod pe canapea își dezvăluie (**Expres**, nr. 40) ego-ul contorsionat: *„Ne dorim să trăim într-o Europă fără granițe, în care nu au ce căuta, la drept vorbind, nici naționaliștii români, nici cei maghiari"*.

Întrebări: 1. Cine „ne"? 2. O Africă fără frontiere ți-ar conveni? 3. Cum ai de gând să extermini naționaliștii? 4. Comuniștii au ce căuta? 5. Dacă ar fi trăit acum Bălcescu, Eminescu și Iorga ar avea dreptul să trăiască în Europa? 6. Tu ce cauți? 7. Doare?

*

Dan **Mircea Cipariu** s-a hotărît să facă, în sfârșit, *„câteva gesturi reparatorii"* (**Tineretul Liber**, 21.10.1993). Redactorul paginii „Dictatura adolescenților" scrie: *„Îi dau dreptate acum, după ce am văzut PRM-ul și PSM-ul în Parlament și restaurația bolșevică aproape câștigătoare la Moscova, liderului Mișcării Pentru România, dl Marian Munteanu, care a acreditat ideea unui stat român balansat – ca o contrapondere la extremismul comunist – de o «dreaptă națională» care să se sprijine pe tineri"*. D. M. Cipariu confirmă apoi că strategia Mișcării *„cucerește mulți liceeni, recuperând cu mult entuziasm energia protestatară a studenților Pieței Universității"*.

Cât despre *„viața aproape cazonă cerută membrilor MPR"*, nu trebuie să vă speriați. Nu e chiar așa. Puteți trece oricând pe la sediul MPR și vă veți convinge.

*

Se pare că dl. **Corneliu Vadim Tudor** s-a hotărât să-și desființeze partidul. Altfel nu putem înțelege cum a putut publica în **România Mare** (nr. 172) o scrisoare trimisă fără îndoială de la balamuc, în care o cititoare pretinde nici mai mult nici mai puțin decât că Dumnezeu însuși i-a apărut și i-a transmis că dl Vadim și dl Păunescu sunt „aleși a lui Moise" și „trimiși a lui Dumnezeu în Parlament". Ne cerem iertare dar vom reda mai jos un fragment din această nemaiauzită batjocură: *„Dumnezeu cel viu, Tatăl meu ceresc vă transmite prin mine, fiica, sa în numele fiului Său Hristos, următoarele: «Tudore, fiul Meu iată că inima ta s-a împietrit de durere... De la moartea regelui Saul (Ceaușescu) s-a stins soarele dreptății și adevărul oamenilor cinstiți cu inima... Acum fiul Meu fi atent: cei 70 de ani însemnau pe cei 70 de aleși ai poporului lui Dumnezeu care au văzut focul fețelui lui Dumnezeu fiind cu Moise – și aveau din duhul lui Moise, erau prooroci ai săi... Deci din aceștia au rămas pentru astăzi doi: Tu și Adrian Păunescu»"*. Și tot așa pe mai bine de jumătate de pagină de ziar!!! Și asta într-o revistă ce se pretinde „naționalistă".

Desigur nu avem ce comenta la asemenea tâmpenii. Tipul de legitimare pe care-l năzuiește dl Vadim Tudor prin producții de acest tip e caracteristic psihoticilor atinși de febra maniacală sau mai direct spus posedați de Satana.

Totuși se poate nota izbitoarea asemănare a așa zisului „mesaj" publicat de „fiul" Vadim cu „mesajele" Veronicăi, pretinsa vorbitoare în Duh a încă nedărâmatului kitsch de la Pucioasa, așezământul „Noul Ierusalim". Noi am avertizat în raportul cu privire la „fenomenul Noul Ierusalim" (Mișcarea, nr.1, ianuarie 1993) asupra legăturilor mai mult sau mai puțin vizibile dintre grupul Pucioasa și unele grupuri de interese ce urmăresc legitimări cu aură „sacră" pentru a-și atinge țintele oculte. Precum se vede dovezile nu întârzie să apară.

*

Cât timp o să-și mai închipuie redacția „Actualități" a **TVR** că fiecare răsuflare a Președintelui Ion Iliescu este de importanță națională? În ziua în care începeau negocierile guvern-sindicate, actualitățile au considerat drept cap de afiș al știrilor neînsemnata trecere a lui Ion Iliescu prin Kenya, „eveniment" care a lăsat rece pe toată lumea. Era omul în zonă, a dat și el o raită pe acolo, a băut o cafea și cu asta basta. La fel ca la „vizitele de lucru" cu „indicațiile" aferente. Probabil că dlui Iliescu puțin îi pasă sau nici nu-și dă seama că se pune exact în postura lui Ceaușescu. Oricum nu are importanță, e problema lui. Dar de ce trebuie să asistăm noi, la televizor, la spectacolul ăsta jalnic?

Că veni vorba, tot prin tubul catodic ne-au parvenit tocmai din insula Mauritius panseurile prezidențiale apropo de ultima reuniune francofonă. Dl Iliescu a ținut să informeze națiunea că insula respectivă se cheamă de fapt Maurice. Francofonie á la Jean Iliesco!

*

O surpriză de proporții ne oferă **Ioan Buduca** în **„Cuvîntul"** (nr.43). Într-un acces dramatic de sinceritate dl Buduca glosează pe tema ratării generației sale, *„lipsită de un proiect cultural de durată și de lucrări importante care să reprezinte acel proiect"*. Generația „optzecistă", bântuită de postmodernism, lipsită de direcție culturală consistentă, „bâjbâie" și „nu are puterea de a imagina un proiect cultural". Aceste observații lucide – chiar dacă amare – ale dlui Buduca se încheie cu o întrebare: *„Ori poate că generația adevăratelor proiecte culturale abia de acum înainte se va ivi?"*

La o asemenea fecundă provocare nu vom putea, evident, răspunde în cadrul rubricii noastre. Fără îndoială colegii noștri vor putea intra într-un dialog pe această temă cu directorul de la **„Cuvîntul"**. Tot ce putem spune este că rubrica „Personalități" a revistei noastre arată care sunt reperele noii generații.

*

Foto: Oana TOȘA

Asta nu înseamnă că nu am adăugat încă o piesă la voluminosul dosar al bălmăjelilor psihiatrice apărute sub semnătura H. Parcea (tot în **„Cuvîntul"**) Așa că îi transmitem pârdaniculul psihopat care susține că îi e dor de noi cu speranța că va primi una peste ochi, să vină să-și ia pâlnia înapoi că Stamate s-a pierdut săracu .

*

O remarcabilă confesiune ni s-a semnalat în ultima carte a lui **Pavel Coruț** (**„Arta succesului"**, pag. 104). Autorul, fost ofițer de securitate, mărturisește: *„Doi ofițeri ai acestei unități inedite* (Direcția I din SRI – n.n.) *– mari șefi – m-au contactat, cerându-mi sprijinul pentru infiltrarea Mișcării Pentru România condusă de Marian Munteanu. Desigur, i-am refuzat. Vă dați seama cu ce se ocupă unitatea? Ce infiltrări au făcut?"*

Nu știm dacă lucrurile stau chiar așa, dar dacă ne uităm la ce se petrece pe la tot felul de partide s-ar părea că ceva infiltrări există. În ceea ce ne privește, la noi e un piculeț mai greu cu infiltrarea. Nu că am fi noi mari și grozavi dar e greu pentru serviciile secrete (și nu ne referim nici măcar în primul rând la SRI) să dispună de agenți capabili să ne tragă pe sfoară și care să mai fie și de vârsta noastră. Vedeți, acesta este unul din motivele pentru care mulți nu privesc cu ochi buni o organizație românească a tineretului.

*

Adrian Nicolescu, venerabil suflător în trâmbița masoneriei, susține că steagul național românesc ar fi *„un simbol al francmasoneriei"*, creație a pașoptiștilor. Dsa se face că nu știe că mișcarea lui Bălcescu și a lui Avram Iancu a fost declarat naționalistă și relațiile lor cu francmasoneria se explică prin situația geopolitică din secolul trecut. Acțiunea marilor revoluționari români – cum însuși Bălcescu o declară într-o formulare celebră – a fost o acțiune de sorginte pur românească. Și încă nimeni nu a reușit din nefericire să descopere exact originea drapelului nostru. Sperăm că cercetarea istorică va dezlega această enigmă; oricum sunt indicii că cele trei culori ale drapelului național apar cu o utilizare simbolică cu mult înainte de 1848.

Bineînțeles că nu trebuie să mai subliniem că asemenea afirmații nu puteau să apară decât în revista **„22"** (nr.42).

*

„Expres Magazin" (nr. 166) oferă un spațiu consistent temei homosexualismul ca mod de viață. Autoarea reportajului descrie sensibil – lăcrămos trista viață a unor nefericiți, sărmani homosexuali („gay").

Preocuparea, poate legitimă pentru jurnaliștii unei publicații ca „Expres Magazin", poartă o vădită amprentă „partinică", articolul fiind lipsit de necesara introspecție asupra amenințării pe care o reprezintă această categorie de „minoritari", în timp ce dirijorii și apologeții acestei noi clase par a fi perfect conștienți de potențialul agresiv ce îl sprijină și folosește.

*

De exemplu, o revistă recent apărută, **„Gay and lesbians"**, cu poze color, pe hârtie fină de import invită eventualii susținători la o acțiune hotărâtă, asigurându-i de protecția neîntârziată a Consiliului Europei și a altor organizații internaționale.

Președintele unei obscure organizații de apărare a drepturilor omului (SIRDO), **Răzvan Ion** apare ca un fel de avocat al oprimaților dosnici, fiind pare-se investit de la „Centru" cu misiunea pârei la Consiliul Europei. Care va să zică, sancțiuni economice ș.a.m.d. Cetățenii României vor fi aspru sancționați dacă nu vor tolera imoralitatea și promiscuitatea în propria lor țară. Ca și guru-ul sexual Grig Bivolaru, chemătorul de meteoriți, focosul Răzvan Ion pare fascinat de viciile unei Karma special-sex. Credem că există așezăminte – cum ar fi de exemplu Poarta Albă – unde acești domni și-ar putea îndeplini toate poftele. Sunt acolo o mulțime de băieți care-i așteaptă cu brațele deschise și cu șlițurile pregătite á la Petre Sălcudeanu.

*

Am apucat să promitem dlui **Țicu Goldstein** de la **Revista Cultului Mozaic**, un material despre finanțarea revoluției bolșevice, ca răspuns la admonestarea domniei sale. Dl Țicu susține că primul redactor al „Mișcării" *„nu are nici un temei să afirme că revoluția bolșevică ar fi fost finanțată de capitalul evreiesc"* (RCM, nr.759).

Ei bine temeiurile sunt atât de multe încât un simplu articol ar fi insuficient. De aceea am apelat la un grup de experți din Centrul de studii social politice al MPR care vor elabora un raport cuprinzător pe această temă pe care-l vom publica în curând. Tot se arată unii interesați de declanșarea unui „proces al comunismului". Le vom sări în ajutor. Cu probe.

*

Cu obișnuitul său aer de superioritate, dl **Andrei Pleșu** îi ia la zor, de-a valma, cuprins parcă de delir, pe Corneliu Coposu, C.V. Tudor, Ana Blandiana, Ilie Neacșu, Nicu Ceaușescu, Gabriel Andreescu, Mihai Ungheanu, Ileana Mălăncioiu, Marian Munteanu, P. M. Băcanu, Adrian Păunescu, Guvernul României ș.a.m.d. (în **Dilema**, nr.40). Domn' director se repede la toată lumea mai puțin, evident, Ion Iliescu – vechiul amic de șpriț tescăuan – care, „cu voia dumneavoastră", nu apare pe listă.

Despre Liderul Mișcării dl Pleșu afirmă că *„scrutează dezaprobator intelectualitatea românească"*. „Intelectualitatea" cu care se simte solidar dl Pleșu nu este chiar atât de intelectualitate și, oricum, prea românească nu e. De unde până unde atâta românism la dl Pleșu & Co? Ce are în comun cu România dl Zigu Ornea, de exemplu, în afară de un buletin de identitate?

Adevărata intelectualitate românească este nu numai „scrutată dezaprobator" ci, mai mult, insultată, terfelită și batjocorită în reviste ca „Dilema", „22", „România literară" și altele de același soi. De-ar fi numai să amintim sinistrele campanii denigratoare îndreptate împotriva unor mari personalități reprezentative într-adevăr pentru intelectualitatea românească: Mircea Eliade, Nichifor Crainic, Nae Ionescu.

*

Occidentul care se crede în toate frumos și deștept ne face favoarea de a ne împărtăși din înțelepciunea-i, aducându-ne drept mostre cărți relativ recente, ce au făcut „modă" pe acolo și pe care Odiosul nu ne dădea voie să le citim... Zic ei.

Mai zic ei că sunt grozave cărțile lor; dar noi ne întrebăm de ce au nevoie de „inițiative" care „să încurajeze prin toate formele lectura" unor asemenea producții? Un asemenea program se cheamă *„La fureur de lire"*, anunțat în „România liberă" (20.10.1993). Generoșii prieteni francezi ne împrumută și nouă acest program cu tot cu cărți pline de „analize politice" pe teme de „democrație și totalitarism". Analize construite cam în fuga condeiului, după ce au tras cu ochiul pe aici prin Est. N-au înțeles ei mare lucru, dar li s-a părut interesant. Și s-au exprimat în consecință... Acum ni le aduc să aflăm și noi ce ni s-a întâmplat de fapt – că poate nu ne-am dat seama – și să se dedea și românul „mâncător de lebede" cu cititul.

Să afle domnii filantropi că ediții de zeci de mii de volume ale cărților cu adevărat valoroase din cultura românească și universală se epuizează rapid, cu tot prețul atât de ridicat al cărților. Românii cumpără cărți așa cum în puține locuri din Occident se mai întâmplă.

Iar pentru că ne „onorează" cu lucrările lor, se cred îndreptățiți să ne dea lecții, legitimați chipurile de girul complice al unor pretinși „mari" oameni de cultură. Domnii Gabriel Liiceanu, Radu Toma, Mircea Martin l-au aplaudat pe Alain Besançon în timp ce acesta se lăuda cu cele trei volume publicate la noi, în *„această țară care* – afirma Besançon – *a suferit atât de mult timp de fenomenul pe care-l numesc «scriere facilă»"*.

Să fim serioși! Nu în România funcționează „mașinile de făcut cărți", care combină câteva scenarii banale, modifică numele personajelor și apar pe piață în tiraje succesive. Iar în ceea ce-i privește pe cititori e suficient să-l amintim pe marele sociolog francez Robert Escarpit care, într-o celebră lucrare a sa despre teoria comunicării și sociologia literaturii arăta cum în anii '80 statisticile demonstrau nemilos că 40% din cetățenii Franței nu deschiseseră nici o carte în viața lor. Nu o fi prea grozav la noi în țară dar într-un asemenea hal nu am ajuns și, cu ajutorul lui Dumnezeu, nădăjduim să nu ajungem niciodată.

*

Așa că vă spunem din nou foarte clar tuturor celor care încercați să vă bateți joc în fel și chip de această țară, tuturor celor care, cocoțați prin diverse mijloace în tot felul de posturi și (im)posturi, vă erijați indecent și incompetent în sfătuitori și pedagogi ai poporului român:

SUNTEM CU OCHII PE VOI!

CORPORATISMUL ROMÂNESC

– precizări necesare –

În urma articolului nostru „Mihail Manoilescu – originalitatea corporatismului românesc"(nr.II / 1993) am primit apostrofări (vezi scrisoarea alăturată). Ne este contestată îndreptăţirea artibutului „original" în titulatura materialului nostru; iar drept dovadă este invocat în special sociologul francez Emil Durkheim, cu a sa teorie corporatistă.

Observaţie nu lipsită de oarecare îndreptăţire. Recunoaştem. Căci întâlnirile teoretice dintre cei doi pot fi detectate cu uşurinţă: *problematica socială*, este cea plasată de fiecare dată drept premisă pentru analizele celor doi. Dar de aici până a recuza sever originaliatea demersului manolescian este un drum pe care noi nu-l putem străbate. Nici noi, nici altcineva care ar poseda o mai serioasă iniţiere în dosarul dezbaterii.

Preopinentul nostru dovedeşte din păcate că nu o are. Drept pentru care suntem obligaţi să clarificăm noi confuzia. Şi implicit, să-i răspundem.

1. Două au fost ipotezele pretextate de noi pentru dovedirea originalităţii (specificului) concepţiei teoreticianului român: cea dintâi reflectând existenţa axului Neagoe Basarab - Mihai Eminescu - Mihail Manoilescu, ax ce-l consideram dătător de seamă pentru un tip de mentalitate sau de concepţii solid cristalizate în cultura română, iar cea de-a doua accentuând corecţiile – unele radicale – ce le suportă corporatismul în noua viziune a teoreticianului român (tocmai ca o consecinţă a axului stabilit !).

Asupra celei de-a doua ipoteze, îndeajuns argumentată în textul nostru, nu vom mai stărui aici (utile se dovedesc şi volumele de „Memorii" ale lui Mihail Manoilescu, recent apărute). Vom schiţa doar, succint, câteva repere pentru motivarea valabilităţii celei dintâi.

Într-o conferinţă din 1933, **Lupta ortodoxiei împotriva materialismului**, încercând o evaluare asupra inserţiei vieţii religioase în realităţile economice, Mihail Manoilescu amintea: „Iată ce spunea Neagoe Basarab fiului său Teodosie, vorbind de veniturile personale pe care acesta le dobândise: «Să nu gândeşti că ele sunt câştigate de tine, ci le-ai luat de la săraci şi de la cei ce sunt sub biruinţa ta»." Aceste bunuri căpătate trebuie prin urmare, într-un fel sau altul, răscumpărate, după putinţa fiecăruia, căci altminteri: „truda este nemeritată, nu are nici o îndreptăţire şi este tot atât de urâtă ca aceea care se cerea în antichitate în numele sclaviei". Se găsesc în acest fragment, dar şi în multe altele din superbele învăţături ale lui Neagoe Basarab, reperele esenţiale ale teoretizărilor lui Mihai Eminescu, cele pe care le cunoaştem sub numele de **teoria compensaţiei muncii.** Şi chiar dacă Mihail Manoilescu nu afirmă explicit continuitatea, studiul său **Eminescu economist** (Revista fundaţiilor regale, nr.1/1935) vine să confirme din plin o asemenea supoziţie:„După Eminescu, orice bun consumat înseamnă o poliţă asupra muncii sociale şi reprezintă o anumită sclavie, pe care consumatorul o impune întregii colectivităţi". Când spunem că Mihail Manoilescu închide acest ax teoretic, proba ce-o invocăm este afirmarea explicită din partea sa a principiilor care fundamentează întreg travaliul teoretic susţinut. Acestea ţintesc, toate, spre un nou tip de organizare şi relaţionare socială, în care arbitrariul tinde să fie eliminat, privilegiile ori drepturile ne-compensate să fie înlăturate. „În locul drepturilor naturale ale indivizilor apar drepturile corporaţiilor", postula în analizele din **Spaţiul economic corporativ** (1934) şi mai ales: „ Statul trebuie apărat de acaparare, ori de unde ar veni ea, fie de jos, fie de sus. Stăpânirea statului nu poate să fie rezultatul unei lupte, ci a unui echilibru. Clasele sociale sunt o realiate fatală. Fatală însă nu e lupta , ci colaboarea lor"(**O mărturisire de credinţă**, discurs ţinut în Adunarea deputaţilor, 1926). Iar în programul său va tranşa definitiv chestiunea: „Fiecare categorie de muncă «fabrică» în fiecare zi drepturi. Aceasta este singura concepţie de drept într-o societate cu bază etică, cum cată să fie societatea corporatistă". (**Filosofia şi doctrina corporatistă**, Bucureşti, 1934).

2. Cea de-a doua – şi principala! – obiecţie a preopinentului nostru viza raportul dintre corporatismul preconizat de francezul Emile Durkheim şi cel al românului Mihail Manoilescu. Această relaţie noi nu am avut-o în vedere. Însă ceea ce uită domnia sa este că nu ne propunem în acel material epuizarea tuturor ipostazelor sub care ni se înfăţişează masivul edificiu teoretic manoilescian. Nici n-am fi avut cum. Astfel că cei ce reacţionează precum corespondentul nostru riscă să se plaseze nu în mijlocul dezbaterii, ci... la marginea ei. Îl părăsim aşadar pe adversarul nostru acolo unde singur s-a postat, alăturea adică, şi încredinţaţi că uneori de pe margine se poate viziona şi cugeta spornic, vom selecta, cu parcimonie, câteva aspecte revelatoare.

Cronologic, corporatismul apare întâia oară în teoriile de inspiraţie catolică, iar apoi este teoretizat de francezul Charles Fourier (socialist utopic, 1772-1837) în special prin noua formulă de organizare ce o propune: celula de bază a viitoarei societăţi urma să fie falanga, grup de 1500-2000 de oameni, împărţiţi în asociaţii selectate pe criterii profesionale, membrii falangei urmând să locuiască în aşa-numitele falanstere (ideile sale au penetrat în cultura română în special datorită lui Theodor Diamant şi Ion Heliade Rădulescu).

Cel ce va ridica însă la un nivel strălucit problematica corporatistă va fi Emil Durkheim. Acest subiect este înfăţişat în opera sociologului francez în corelaţie cu o altă temă centrală a preocupărilor sale – anomia, şi gândit ca o soluţie. Amploarea pe care o capătă fenomenele economice în raport cu cele culturale, politice etc., constată sociologul francez, face ca în societate să se instaleze un „deficit de control". Domeniul economic devine haotic, se întronează lipsa de coordonare (coerenţă) la nivel global, iar consecinţele sunt cruciale în planul moralei: prăbuşirea respectului şi moralităţii publice. Familia, statul, biserica, se dovedesc, spune Emil Durkheim, neputincioase în faţa amplorii noilor modificări. Iar soluţia pe care o propune la acest adevărat vacuum între stat şi individ, deci şi la problema morală în societate, este organizarea corporatistă (prin unităţile ei cu multiple funcţiuni, economice, culturale, morale-corporaţiile). Întreaga problematică este detaliată în două lucrări fundamentale ale sociologului francez: **De la division du travail social** şi **Le suicide**. Însemnătatea capitală a operei lui Emile Durkheim în conturarea profilului corporatismului este de netăgăduit şi pentru sociologul român: „Geneza corporatismului este în acelaşi timp şi ideologică şi economico-socială. Şi este interesant să remarcăm că ţara cea mai puţin apropiată de corporatism este aceea care a pus pentru prima dat în secolul al XIX-lea, bazele acestei doctrine. Această ţară este Franţa."(**Geneza şi destinul corporatismului contemporan,** Lumea nouă, nr.3/1936).

Prin urmare, teoria corporatistă, depăşind stadiul simplist aal soluţiilor economice, aduce o nouă viziune asupra socialului.

Însă după acest stadiu, cel al punctelor de plecare, se sfârşeşte zona în care cei doi teoreticieni păşesc alături. Căci anvergura ce-o capătă soluţia corporatistă pe traseul manoilescian se detaşează într-o manieră spectaculoasă- dar irevocabil – de versiunea franceză. Şi se refuză categoric evaluării prin profilul-devenit acum prea strâmt – durkheimian.

Formula corporatistă, în varianta corporatismului pur al lui Manoilescu nu mai este acum doar un instrument de (re)configurare a unei societăţi blocate şi lipsite de coerenţă (funcţionalitate) – cum apărea în tălmăcirea sociologului francez-ci mai ales liantul şi rezervorul în care energiile naţionale, disipate sau utilizate ineficace, sunt colectate şi puse „să lucreze" la alcătuirea unui nou sistem social-politic capabil nu numai să elimine criza, ci şi să desfiinţeze sistemul care conţinea germenii ei. Miza face ca remediul să transceadă nivelul „socialului". Corporatismul pur institue salutar „noile rânduieli" şi îşi asumă destinul societăţii pe toate palierele ei. Acesta detaşează teoreticianul român: **corporatismul nu este numai o soluţie socială, ci este declarat „formă politică a naţionalismului nostru".** O spune răspicat: „întreaga construcţie ideologică şi tot ce am imaginat mai folositor pentru a încadra eforturile noastre ca naţiune, toate derivă numai din necesitatea de a asigura ideii naţionale o victorie concretă şi definitivă". (**România stat naţional corporatist**, 1934). Doar cercetat pe această direcţie se poate circumscrie adecvat menirea sa. Şi aici trebuie căutată nota sa ireductibilă. Nu organizare socială în care „materialismul social" („negarea oricărui ideal") este dominant va salva o societate din criza generală ce o copleşeşte, ci un stat care să se dezmeticească şi să-şi asume ferm rosturile ce îi revin: „individul serveşte acest stat *purtător de ideal* , iar la mijloc, ca un organ intermediar menit să concentreze forţele mici ale individului spre statul întrupător de năzuinţe supreme stă corporaţia, instrument natural şi organic de integrare a individului în construcţia piramidei sociale" (**Filosofia şi doctrina corporatistă,** 1934).

„Statul purtător de idealuri" – cel ce integrează „conştiinţa comună, o comunitate de ideal, o unitate de ţeluri naţionale" – este singurul capabil să declanşeze: „revoluţia în inimi care condiţionează şi precede revoluţia de mişcare şi aceea de transformare a instituţiilor sociale" (**Ţară nouă,** în *Lumea nouă*, nr. 8 / 1934). Slăbiciunea unei naţiuni, spunea M. Manoilescu, doar prin mobilizarea la flacăra „idealurilor irezistibile" este trecătoare...

Criza este receptată prin urmare ca o stare anormală a întregii *vieţi sociale* , nu doar a unui aspect al său: *economica!* Dacă recesiunea economică poate induce o criză în ansamblul societăţii, – prin perturbările în lanţ ce le declanşează – este total ineficace a marşa doar pe aspectul economic pentru a soluţiona criza. Soluţia nu o poate aduce decât o viziune globală. Adică formula corporatistă în varianta lui Mihail Manoilescu.

Dacă am luat în serios provocarea corespondentului nostru, n-am făcut-o pentru declanşarea unei confruntări. Am făcut-o pentru că scrisoarea ne-a oferit un nimerit prilej de a relua portretul ce am încercat să-l schiţăm doctrinarului român. Căci dacă numărul trecut am accentuat ***originalitatea*** demersului său, acum n-am făcut decât să-i sugerăm poate ***actualitatea*** ■

Dan DUNGACIU

P.S. Împotriva acuzei că am fi voit să convingem „... că, nici mai mult nici mai puţin, corporatismul este o creaţie românească" nu replicăm. Lectorul este lăsat să o judece singur.

Stimată redacţie,

Pentru că ceea ce m-a determinat să vă scriu este o problemă concretă voi intra direct în subiect.

Întâmplător mi-a căzut în mână ultimul număr al publicaţiei dvs., şi cu surprindere am constat că vechea meteahnă comunistă – protocronismul – s-a răspândit şi în redacţia naţionaliştilor de la „Mişcarea". Despre ce este vorba? Redactorul dvs. ce semnează cu numele Dan Dungaciu vrea să ne convingă că, nici mai mult nici mai puţin, corporatismul este o creaţie românească (!!!). El începând să se arate cam de prin vremea lui Neagoe Basarab amplificându-se pe timpul lui Mihai Eminescu şi atingând apogeul odată cu rrromânul Mihail Manoilescu. Şi că Mihail Manoilescu – notoriul om de dreapta al perioadei interbelice a fost de fapt „un original". Titlul articolului se intitulează chiar aşa „Mihail Manoilescu – originalitatea corporatismului românesc".

Fiind un om cu simţul umorului nu m-au afectat stângăciile respectivului, dar m-am decis totuşi să vă scriu. A încerca să faci din Mihail Manoilescu un înainte mergător într-ale corporatismului este un lucru cel puţin ridicol. A vorbi despre originalitatea corporatismului românesc este la fel.

Să nu fi ştiut redactorul în cauză chiar nimic despre Emile Durkheim? Să nu fi cunoscut chiar nimic despre contribuţiile acestui mare gânditor? Să nu fi aflat că orice Dicţionar de Sociologie (englez, francez) îl indică pe acesta ca promotor al corporatismului? E nevoie să vă pun la dispoziţie o bibliografie?

În tot cazul e păcat. E trist că mereu cu ochii aţintiţi spre „realizările" româneşti uitaţi că de multe ori idolii voştri sunt nişte simpli epigoni. E trist poate, dar trebuie să ştiţi că aşa stau lucrurile. În realitate idolul Mihail Manoilescu asta a fost – un epigon. Un epigon pe urmele lui Emile Durkheim. Şi e foarte posibil ca nici el să nu fi ştiut!

Pun aici punct scurtei mele epistole, avertizându-vă încă odată despre riscul care pândeşte o asemenea atitudine. Boala „obsesia rrromânismului" e molipsitoare şi face neîncetat victime!

Cîrstea Cristian, jurist, Bucureşti

„Zilele Simion Mehedinţi" -125 de ani de la naştere -

La peste trei decenii de la trecerea în nefiinţă a lui Simion Mehedinţi, rămăşiţele pământeşti ale ilustrului savant s-au întors în pământul niciodată uitat al Sovejei. Aşa cum i-a fost dorinţa. Elevi ai liceului „Unirea" (al cărui elev a fost), cadre didactice şi invitaţi de la Bucureşti au participat la slujba de pomenire la căpătâiul osemintelor, aduse de la cimitirul Bellu din Bucureşti, şi la reînhumare în pământul natal.

Memorabilul eveniment a coincis cu organizarea „Zilelor Simion Mehedinţi" – prilejuite de împlinirea 125 de ani de la naşterea cărturarului, adevărat „spirit tutelar al Vrancei"– iniţiativa Asociaţiei Personalului Didactic «Simion Mehdinţi», Focşani. Iniţiativă întrutotul lăudabilă, onorată şi de recunoscute personalităţi ale vieţii noastre cultural - ştiinţifice. Selectăm din ciclul de manifestări dedicate acestui prilej *Sesiunea de comunicări*, densă, semnificativă pentru perceperea astăzi a savantului, în care însemnate contribuţii au avut: dr. Dumitru Muster, prof. dr. docent Grigore Posea – decanul Facultăţii de Geografie din Bucureşti, prof. dr. Şerban Dragomirescu – secretarul Secţiei de Ştiinţe Geonomice a Academiei Române, dr. Octavia Mîndruţ – Institutul de Ştiinţe al Educaţiei sau Gheorghiţă Geană – Institutul de Cercetări Antropologice. Alături de aceştia tinerii studenţi Bogdan Rădulescu şi Dan Dungaciu au confirmat prin aportul lor prospeţimea mesajului savantului elogiat, nealterat de pecetea vremii.

Admirabilii copii al Vrancei au lăsat în urma evoluţiilor lor («Formaţia de dansuri populare Vidra» şi «Ansamblul folcloric Chipăruşul din Nereju») impresii extraordinare.

Întreaga manifestare, în finalul căreia se cuvin mulţumiri gazdelor focşănene, minunaţilor sovejeni, ne-a lăsat totuşi un gust amar. Deplorabilă rămâne în continuare opacitatea diriguitorilor noştri politici, culturali, tăcerea aproape totală a presei scrise sau vorbite, fie numai raportându-ne la propaganda deşănţată ce însoţeşte astăzi aducerea în scenă a unor ilustre mediocrităţi, în genul unor I.Gh.Duca, Armand Călinescu *et eiusdem farinae* ori la fastul ce a însoţit cortegiul funerar al unui mefistofelic personaj precum Nicolae Titulescu. ■

Pavel MUREŞANU

Ale cui sunt „drepturile omului?“

În episodul trecut („Mişcarea“ nr. 9-10(14-15)/1993 consacrat unor aspecte teoretice ale problemei, aminteam faptul că informaţiile referitoare la drepturile omului pot fi şi sunt supuse manipulării din motive politice, economice sau de altă natură. Cine este în măsură să opereze cu informaţiile? Cine aduce la cunoştinţă opiniei publice un caz, cine judecă un regim politic sau o persoană din acest punct de vedere? Există trei categorii de instituţii direct sau colateral implicate în domeniu:

1. Organismele politice naţionale (guverne, parlamente) şi internaţionale (ONU, Consiliul Europei etc.)
2. Organizaţiile neguvernamentale de specialitate (Amnesty International, Comitetul Helsinki etc.).
3. Presa.

Aceste trei surse de informare ce în general se sprijină şi se susţin unele pe altele impun opinii şi convingeri în rândul oamenilor asupra unor cazuri, persoane sau regimuri politice. Indiferent de realitatea obiectivă, lumea va fi astfel pregătită şi va privi cu înţelegere sau chiar cu satisfacţie măsurile politice, economice sau militare adoptate pentru rezolvarea unei anume situaţii. În funcţie de „necesităţi“ , incidente nesemnificative pot fi prezentate opiniei publice ca „încălcări grave ale drepturilor omului“ sau chiar „pogromuri“ sau „holocausturi“. Pe de altă parte, pot fi trecute intenţionat cu vederea crime în masă, lagăre de exterminare etc.

Tehnica este foarte cunoscută. Ea face parte din arsenalul propagandei comuniste din care, după cum se poate uşor constata, se inspiră mulţi „democraţi“.

Se gândeşte cineva acum la încălcările drepturilor omului din Coreea de Nord, ţara care trăieşte în continuare cea mai cruntă dictatură imaginabilă? Aproape nimeni nu ridică problema în presă, la ONU etc. ! Organizaţiile pentru drepturile omului sunt însă foarte îngrijorate de „cazul“ Hădăreni, incident fără absolut nici o relevanţă, ridicat la gradul de „pogrom“ (!?)

Cui îi pasă că în China mii de deţinuţi politici şi nu numai, încarceraţi în condiţii subumane muncesc în sclavie producând mărfuri vândute apoi pe pieţele Occidentului ? În schimb, acelaşi Occident plânge de mila homosexualilor „persecutaţi“ şi luptă din răsputeri pentru „drepturile“ lor !

Anul acesta, Premiul Nobel pentru pace a fost decernat lui Nelson Mandela, şeful Congresului Naţional African (ANC) şi lui Frederik De Klerk, preşedintele Republicii Sud – Africane.

Premiul Nobel pentru pace se acordă persoanelor care prin activitatea lor au slujit explicit sau implicit, pe diverse căi drepturile omului. Vezi lupta sindicală şi politică alui Lech Walesa sau acţiunile filantropice ale Maicii Tereza.

Pentru un om de bună credinţă, lupta de o viaţă dusă de Nelson Mandela împotriva Apartheidului poate părea nobilă, îndreptăţindu-l pe şeful ANC să primească o distincţie atât de importantă.

Mandela a condus ANC din închisoare şi apoi în libertate. Deşi puţină lume ştie, ANC, este o organizaţie criminală, de factură comunistă.

Primele informaţii oficiale cu privire la „bătăile, crimele şi torturile“ din lagărele de concentrare ale ANC, au apărut într-un raport al Comitetului de politică externă al Senatului SUA din 1988.

Documentul era întocmit pe baza declaraţiilor a sute de exilaţi sud–africani care au reuşit să evadeze din lagărele controlate de ANC în Kenya, Zambia, Uganda, Tanzania şi Angola.

În caeste lagăre au fost închişi în condiţii de iad negrii veniţi din Africa de Sud pentru a lupta împotriva Aparthaidului, sub conducerea ANC, dar care au criticat Congresul sau pe Mandela.

Există date precise despre cel puţin 500 de persoane închise şi apoi dispărute.

Toate mărturiile relatează despre torturile cumplite la care erau supuşi deţinuţii: bătăi cu cabluri, lanţuri şi bâte, închiderea prizonierilor în containere de tablă expuse ore întregi la soare, violuri etc. Este confirmat din mai multe relatări independente un număr de peste 50 de execuţii.

Semnificativ este faptul că Înaltul Comisariat pentru Refugiaţi al ONU din Angola îi îndeamnă pe exilanţi să se alăture ANC-ului.

AP/WIDE WORLD PHOTO

Nelson Mandela, leader of the terrorist African National Congress, receives tumultous welcome at UN.

Cel mai cumplit lagăr, Quatro, a funcţionat în Angola. Dar, în cele din urmă a fost desfiinţat oficial de către ANC din cauza faimei sinistre pe care o dobândise. De abia după dezafectare, o echipă a Crucii Roşii Internaţionale a fost lăsată să inspecteze lagărul. Dar evident nu mai avea ce să consate, toate urmele compromiţătoare fiind înlăturate.

În 1990 s-a format în Africa de Sud un Comitet de Coordonare a celor întorşi din exil. O delegaţie a Comitetului a pus întrebări liderilor ANC despre soarta prizonierilor din lagărul Quatro. Şeful delegaţiei, Sipho Phungulwa, a fost împuşcat la o oră după ce a părăsit sediul ANC.

Comitetul a făcut un raport detaliat asupra abuzurilor şi crimelor comise de ANC în lagăre, material pe care, plin de speranţă, l-a transmis celebrei organizaţii Amnesty International. Nici până în ziua de azi Amnesty International, atât de vigilentă când e vorba de homosexuali, Gabriel Andreescu sau Nicu Ceauşescu, nu a luat poziţie faţă de raportul primit.

Deşi ne se ştie nici în prezent nimic despre soarta celor dispăruţi sau dacă lagărele au fost măcar desfiinţate, Şeful ANC, Nelson Mandela, pricipalul răspunzător pentru aceste atrocităţi, primeşte Premiul Nobel pentru pace, este întâpinat cu fast şi respect în ţările civilizate ale lumii şi dă mâna cu diverşi preşedinţi, importanţi, mai puţin importanţi, cu Ion Iliescu.

Ale cui sunt atunci drepturile omului ? ■

Alexandru ZLATCO

În episodul următor despre pretinsul antisemitism din Ţările Baltice.

BUNUL GUVERN ŞI PRODUCŢIA DE BUNURI

După recentele „succese“ în politica externă – primire în Consiliul Europei, primirea clauzei şi semnarea acordurilor francofoniei – atenţia românilor revine la problemele de-acasă, abia acestea urgente, serioase. Politicienii revin la dosarul economic, iar omul de pe stradă, la efectele acestui „dosar“... la piaţă.

Actualul guvern, după ce a făcut faţă cu brio – nu problemelor reale – ci unei opoziţii „de carton“, pare sigur pe el. De unde atâta siguranţă? Maliţios vorbind, el îşi simte încă spatele asigurat dinspre Cotrocenim iar „faţa“ dinspre o opoziţie parlamentară diletantă. Referindu-ne însă la sorgintea sa CSP-istă, spatele actualului guvern stă în „creşterea producţiei“, lună de lună, în 1993. Ca urmare, producţia ajunge, cumulat pe 9 luni, la 98% faţă de primele 9 luni din '92, după ce plecase în ianuarie 1993 de la 76% faţă de ianuarie '92. În agricultură se prelimină o producţie cu 8% mai mare anul acesta faţă de '92, având azi cu 500000 mai multe bovine şi un plus de 1000000 de porcine.

Lăsăm la o parte vocile acelor parlamentari care se îndoiesc de „acurateţea“ acestor cifre, şi le luăm de bune, întrebându-ne: optimismul acestor statistici este oare sănătos, justificat? Mai întâi că aceste date se referă la *producţie*, un indicator care nu spune nimic despre condiţiile de eficienţă sau ineficienţă în care s-a realizat. Or, judecând după starea monedei naţionale care se erodează mai rapid în '93 decât în '92, ineficienţa globală persistă şi se adânceşte. De unde şi deficitul comercial de peste un miliard de dolari preliminat pe anul în curs. Dar pentru omul de pe stradă, abia scăderea vânzărilor de bunuri cu 24% pe primele 9 luni comparativ cu '92, contează! Iar în condiţiile unei ierni lipsite de finanţare externă şi a unei inflaţii de 12-15% lunar, este clar că puterea de cumpărare va scădea, că producţia la rându-i, lipsită de importuri vitale, va scădea şi ea. De unde, terenul potenţial pentru tot soiul de tensiuni sociale şi necazuri.

Ce e de făcut?

Judecând după poziţia guvernului Văcăroiu, actuala politică ar trebui continuată, adâncită. Eventual cu corecturi, pe tapet fiind acum ceea ce presa a numit „asaltul asupra băncilor“. Ultimul episod al acestui asalt fiind recenta chemare în parlament al domnului Isărescu de la BNR. Este oare vorba de o simplă confruntare între şcoala CSP-istă din guvern şi monetariştii de la BNR? Desigur, este vorba şi de aşa ceva.

În fond însă, este vorba de un moment de bilanţ a trei ani de „reformă“ începută de Roman şi continuată de succesorii săi la zi. Iar ceea ce indică bilanţul acesta, este eşecul! De unde şi confuntările acerbe de azi, căci nu este vorba numai de putere şi posturi ci, desigur, şi despre răspunderi!

Şomajul depăşeşte un milion de persoane, inflaţia este de peste 12% pe lună, iar leul s-a devalorizat, numai sub guvernul Văcăroiu, de la 430 la 1036 lei/dolar. Iar dacă ne referim la preţul de piaţă „gri“ şi de piaţă „neagră“ (care deţin împreună 85% din fluxul valutar al ţării) degringolada este şi mai accentuată – de la 500 la 1600 lei/dolar!

Cu alte cuvinte populaţia a plătit peşin, la zi, preţul reformei, iar guvernanţii – ridicaţi pe valul de sânge şi speranţă din 1989 – nu au reuşit să însănătoşească economia ci s-o ruineze într-un experiment „gradualist“.

Ce e de făcut?

De recunoscut adevărul: reforma este blocată în sectoarele cheie! de incapacitate, de mentalităţi osificate, de interese personale chiar!

Marea privatizare, aşteptând ceva vânzări de active şi vânzările-pilot – cu totul sub 1% din capitalul de stat – bate pasul pe loc. Faimoasele certificate de proprietate înmânate în '92 (pre-electoral!) sunt devalorizate din start. Oficial „cotate“ la 146 mii lei, ele valorează pe o „piaţă“ haotică abia 6000 lei! Prin urmare, numai prin imobilismul guvernamental, avuţia naţională ce revine prin lege fiecărui român este devalorizată de 25 de ori! Halal protecţie socială! Halal privatizare! Dacă cineva, prin absurd, ar veni de afară să cumpere cele 15 milioane de certificate, cu 85 milioane de dolari el ar cumpăra 30% din industria statului român! Halal „noi nu ne vindem ţara“!

Restructurarea, care ar trebui să degreveze economia naţională de povara a sute şi sute de intreprinderi ruinate financiar şi fizic, sau să reechipeze anumite sectoare, viabile în viitor, abia este luată în discuţie. Între timp bugetul alocă 900 miliarde lei pentru ca acestea să „funcţioneze“ la ralanti, iar muncitorul de acolo să ia un salariu mizerabil, alimentându-se astfel inflaţia şi menţinând şomajul – statistic, desigur – „cât mai jos“...

Politicile sectoriale, în condiţiile inflaţiei, a menţinerii unor situaţii de cvasi-monopol (de unde, preţuri feroce dictate din birouri) şi cu o privatizare şi restructurare blocate, sunt sublime dar lipsesc cu desăvârşire.

După cum se vede, hiba nu este la bănci, ci în *economia reală!* adică acolo unde guvernul are pâinea şi cuţitul! Dar unde guvernul are pâinea şi cuţitul! Dar rămânând la viziunea CSP-istă, iluzionată de „producţie“, actuala echipă Văcăroiu este în stare „să refacă“ economia ţării aducând-o la nivelul – inclusiv statistic! – a lui 1989! Acesta să fie oare sensul schimbării dorite atunci? Sau al promisiunilor din '90 şi '92?

În astfel de condiţii, nu e de mirare că sectorul bancar-financiar şi însăşi moneda naţională arată cum arată. Căci, până la un punct, finanţele ţării sunt o *oglindă* a ceea ce se întâmplă în economia reală, fabrici, uzine, ferme etc. Sigur, băncile, moneda şi tot sistemul financiar bancar trebuie să fie o *oglindă fidelă*. Adică structurate şi conduse pe principiul dovedite oriunde în lume ca viabile şi eficiente. Cu o „liberalizare“ limitată practic la *preţul mărfii* şi al *tarifelor*, dar care nu a pătruns şi în cele trei sectoare de preţuri – *preţul monedei* (cursul leu/dolar), *preţul creditelor* (dobânda), *preţul muncii* (salarii) – sistemul nostru financiar-bancar şi leul nu-şi pot face rolul! Mai rău, ele alcătuiesc o oglindă vălurită, care distorsionează *valoarea economică*, permiţând orice: de la proliferarea corupţiei în bănci, la vânzarea preferenţială (cui şi pe ce criteriu şi cu ce preţuri?) a valutei; şi de la menţinerea artificială a cursului leu/dolar la menţinerea – la fel de artificială – a guvernului actual!

Cert, toamna aceasta impune decizii politice majore. Iar asemenea decizii se pot lua doar la Palatul Cotroceni. Cu cât mai devreme cu atât mai bine.

Rămâne însă întrebarea: este oare actuala opoziţie parlamentară capabilă – prin cinstea şi valoarea oamenilor săi! – să convingă Cotrocenii înspre pasul decisiv? ■

28.10.1993

Ioan PERA

PELERIN LA SFÂNTUL MUNTE

CONVORBIRE CU PĂRINTELE PETRONIU TĂNASE, STAREŢ AL SCHITULUI ROMÂNESC PRODROMOUL (II)

„A fi naţionalist este o obligaţie creştină"

Părintele Stareţ Petroniu şi învăţăcelul Răzvan Ionescu

Continuăm publicarea în serial a materialului PELERIN LA SFÂNTUL MUNTE *al domnului Răzvan IONESCU.*

Structurat în cinci părţi, el cuprinde următoarele episoade:

1. Muntele Athos între tradiţie şi legendă.

2. Organizare administrativă şi viaţă monahală.

Mânăstiri importante.

3. Comori ale Sfântului Munte.

4. Românii la Athos de-a lungul veacurilor.

Schitul românesc Prodromoul.

5. Convorbire cu părintele Petroniu Tănase, stareţ al schitului Prodromoul.

Redacţia

Răzvan Ionescu: *Înainte de a veni aici, am citit un eseu al Sfinţiei Voastre despre Schimbarea la Faţă, unde făceaţi comparaţie între Muntele Athos şi Muntele Tabor. În ce măsură, în condiţiile de acum, Sf. Munte poate redobândi lumina de altădată, strălucirea aceea taborică?*

Părintele Petroniu: Putem constata astăzi o reînoire a Sf. Munte. În 1963 s-a sărbătorit Mileniul Sf. Munte, 1000 de ani de la întemeierea Mânăstirii Marea Lavră. A fost aici toată lumea creştină, prin reprezentanţii ei, toţi patriarhii ortodocşi, toată lumea catolică, ordine de călugări din întreaga lume! Au apărut tomuri groase de articole, scrise de occidentali. Însă aceştia au considerat această sărbătoare mai mult ca un recviem, un parastas al Athos-ului. În realitate însă, tocmai de atunci a început o creştere, o regenerare, o înnoire a vieţii de aici.

R.I.: *În ce constă această înnoire?*

P.P.: Vedeţi, înainte la Athos existau două feluri de mânăstiri. Cele mai multe erau mânăstiri idioritmice, adică cu viaţă de sine, şi o parte mai mică o constituiau mânăstirile chinoviale, după vechea tradiţie a monahismului, de la Sf. Vasile cel Mare. În trecut, în mânăstirile idioritmice, călugării nu aveau în comun decât biserica şi cimitirul. Nu exista o viaţă comunitară, aşa cum este în mânăstirile chinoviale. Această viaţă nu este prielnică vieţii duhovniceşti. Iată încetul cu încetul, în vremea noastră, mânăstirile au revenit una câte una la tradiţia chinovială. Acum nu mai există nici o mânăstire idioritmică în Sf. Munte. Ultima întoarcere s-a petrecut chiar anul acesta (1992) cu Mânăstirea Pantocrator. O altă înnoire, constă în numărul de tineri care se apropie de aceste mânăstiri. Numărul călugărilor e în continuă creştere. Făcând diferenţa între cei ce mor şi cei nou veniţi, este o diferenţă pozitivă, în fiecare an înregistrându-se 30-40 de călugări în plus. Între aceşti tineri care vin la mânăstire sunt foarte mulţi cu studii universitare: teologi, doctori ş.a.m.d. Astfel că până acum numai cabinete stomatologice există în număr de cinci la Sf. Munte. Unele dintre ele utilate excepţional, cum sunt cele de la Mânăstirea Filoteou sau Mânăstirea Stavronichita. Există un atelier de lucrări artistice pentru lemnărie, condus de un părinte care este absolvent de Politehnică. Acolo se lucrează numai unicate, de o frumuseţe deosebită, comenzi făcute de oameni bogaţi din toată lumea. Avem aici monahi cu studii de arhitectură făcute la Londra şi la Paris, alţii sunt absolvenţi de litere ori filosofie. Din 1500 de călugări câţi se află acum la Sf. Munte, cel puţin 200 sunt cu studii universitare. E un moment foarte important. Păcat că la noi în ţară, în România, suntem mai în urmă la acest capitol. Eu am convingerea că mânăstirile trebuie să facă un efort pentru a atrage în interiorul lor cât mai mulţi intelectuali. Dostoievski este un geniu, de pildă, a cărui operă este îmbibată de ortodoxie şi cu toate acestea el nu a putut fi eliminat din cultura rusă în timpul comunismului. Conţinutul operei sale s-a datorat în primul rând peregrinărilor prin mânăstiri – mergea foarte des la Mânăstirea Optina unde avea lungi întrevederi cu stareţul Zosima, cu Ambrozie – cam toată viaţa lui s-a desfăşurat în jurul mânăstirilor. Şi iată că astfel forţa operei lui a devenit atât de mare, încât cu tot misticismul ei, nu a putut fi anulată de ateismul comunist.

R.I.: *Ce ne facem părinte cu cea mai mare parte a intelectualilor noştri?*

P.P.: Eh, ce să-i faci? Săracii de ei, nu cunosc ortodoxia, tumultile acestea sufleteşti ale Bisericii. Ar trebui câştigaţi pentru aceasta. Dacă vom reuşi să avem o intelectualitate cu adevărat creştină, atunci influenţa ei în mase va fi uriaşă.

R.I.: *Vedeţi, părinte Petroniu, în România, la ora asta există o dezbinare, o împrăştiere a intelectualilor, a artiştilor în general. Singura care îi poate aduna laolaltă este Biserica. Ce se întâmplă însă, noi suntem o generaţie, care nu a avut parte de-o educaţie religioasă solidă, şi lucrul acesta se simte. Însă, în acelaşi timp, trebuie să recunosc că există o imensă sete de spiritualitate.*

P.P.: Asta-i o mare nădejde! Am primit şi eu aici câteva cărţi interesante, mi le-a adus domnul Ioan Alexandru. Mi-a plăcut foarte mult cartea părintelui Stăniloae „Reflecţii despre spiritualitatea poporului român".

R.I.: *Aţi văzut ce frumoase legături face între ortodoxie, Mioriţa şi Legenda Meşterului Manole?*

P.P.: Da, da, aşa este! Încep să apară multe lucruri deosebite care înainte nu erau. Acesta este un semn pozitiv. Apoi însă să ştiţi, lucrurile astea nu se pot maturiza în oameni aşa bătând din palme.

R.I.: *E adevărat ce spuneţi, dar pe altă parte, se întâmplă altele inexplicabile. La recensământul populaţiei a rezultat că peste 90 % sunt creştini. Şi totuşi, acest popor de 90% creştin, la alegeri îl votează pe unul, care se declară liber cugetător!*

P.P.: Vedeţi asta înseamnă că numărătoarea nu exprimă adevărat conţinutul.

R.I.: *Ce credeţi că ar trebui făcut pentru a modifica acest raport dureros dintre creştinii în formă şi creştinii în conţinut?*

P.P.: Sunt lucruri simple, elementare. E la mintea copilului! Păi nu a spus Mântuitorul: „Fără mine nu puteţi face nimic!" Oamenii vor să scoată ţara din necazuri şi greutăţi fără ajutorul lui Dumnezeu. Aşa ceva nu este posibil! Exclus! Celebrul teolog rus Evdochimov spune: „Lumea se află în acest haos politic general pentru că nu există măcar un singur conducător politic creştin, care să găsească câteva clipe în cursul unei zile, în care să stea în genunchi în faţa unei icoane!"

R.I.: *Mare adevăr, părinte!*

P.P.: Păi, el are o răspundere, în fruntea unei ţări. Este dator să-i ceară lui Dumnezeu luminare. Dar nimeni nu se găseşte la asta. Ei se gândesc numai la făgăduinţe mincinoase şi deşarte, fără să apeleze la izvorul luminii adevărate! Cum e posibilă treaba aceasta?

R.I.: *Aţi spus un lucru foarte important părinte. Din acest motiv există în lume un moment de criză mocnită a artelor. Pentru că, din pricina mândriei, a orgoliului, artiştii s-au smintit închipuindu-şi că ei au har! Păi, har are doar sacerdotul, de la Iisus Hristos încoace prin punerea mâinilor!*

P.P.: Da, Duhul Sfânt e izvorul harului.

R.I.: *Artiştii pot fi doar mai mult sau mai puţin inspiraţi.*

P.P.: Duhul Sfânt îi inspiră! „Cine mă iubeşte acela împlineşte poruncile Mele". Dacă lumea s-ar gândi la acestea, că nu poate face nimic fără ajutorul lui Dumnezeu! Pentru acest ajutor nu este suficient numai un „Doamne" şi eu să-mi văd mai departe de treabă. Mântuitorul spune precis că pe cel ce împlineşte poruncile Mele îl va iubi şi Tatăl meu, şi Vom veni şi Ne Vom face la el un lăcaş. Atunci înseamnă că lucrarea omului nu va mai fi neputincioasă, căci puterile răului nu vor mai avea influenţă. Dumnezeu va fi Cel prezent în toate după cum spune Apostolul: „Nu mai sunt eu, ci este Dumnezeu Care trăieşte în mine". Atunci, va să zică, lucrează omul lărgit în posibilităţile sale de însăşi lucrarea dumnezeiască, răul şi păcatul nu mai pot lucra. Lucrează darul care armonizează, aduce pace şi fericire, atât cât e posibilă în lumea pământească. Citeam dintr-o revistă că Soljeniţîn a primit un premiu pentru lucrările lui.

R.I.: *Premiul Nobel!*

P.P.: Nu acela, altul. În discursul pe care l-a ţinut cu această ocazie a spus, printre altele, că a scris o istorie a revoluţiei ruse în vreo 10 volume, şi alte volume despre istoria comunismului. Şi s-a întrebat cum de-a îngăduit Dumnezeu ca peste poporul acesta credincios să se abată o asemenea catastrofă. Şi răspunsul, zice el, l-a aflat din gura oamenilor simpli: „S-a îndepărtat lumea de Dumnezeu, şi de aici tot răul !" În măsura în care omenirea se va apropia de Dumnezeu, tot răul ar pieri. Numai o clipă dacă Dumnezeu şi-ar lua aripa sa ocrotitoare de pe omenire, întreaga lume s-ar întoarce în neantul în care a fost creată. Ea nu se poate menţine fără grija lui Dumnezeu. În măsura în care omul se apropie de El, se vor apropia şi unii şi de alţii şi nu vor mai fi în stare să-şi facă rău unul altuia.

R.I.: *Şi credeţi că atunci vrăjmaşul o să intre în concediu?*

P.P.: N-o să stea degeaba! Puterea lui este mincinoasă, dar numai în măsura în care omul stă departe de Dumnezeu. Dumnezeu îngăduie răul diavolului, numai pentru a face pe om să priceapă. Comunismul a căzut şi cu voia lui Dumnezeu, dar şi pentru că din punct de vedere politic şi social ajunsese într-o înfundătură. Nu se putea merge mai departe.

R.I.: *Şi acum ne îndreptăm către altă fundătură...*

P.P.: Apoi ce vrei să facă Dumnezeu! El a făcut ce trebuia să facă. A făcut minunea cea mare! A răsturnat idolul. Acuma oamenii trebuie să facă ceea ce trebuie.

R.I.: *Adică?*

P.P.: Să tragă învăţăminte din atâta suferinţă, şi să înţeleagă că fără ajutorul lui Dumnezeu nu se poate face nimic, şi să se îndrepte pe calea cea bună. Asta stă în puterea omului! Dumnezeu îi solicită omului conlucrarea cu El, asta este ceea ce înseamnă sinergia...

R.I.: *Vedeţi, există acuma în ţară două aspecte. Unii se îndreaptă spre Occident cu toată speranţa...*

P.P.: Asta-i o mare greşeală!

R.I.: *Pe de altă parte însă există nostalgia după comunişti. Care este soluţia? Pentru că dacă spui că Occidentul nu este totul, eşti acuzat de naţionalism.*

P.P.: Naţionalismul nu e un păcat! La Judecata din urmă se vor prezenta fiecare cu neamul său. Fiecare dintre noi, la Judecată, va fi întrebat ce a făcut pentru neamul din care se trage. Naţionalismul este o realitate. Adică să-l învinuieşti pe om că are ochi sau are nas? Adică dumneata ai ochi şi eu am ochi, dar dumneata nu eşti pe linia cea bună? A exista ca popor este un dar natural, firesc. E normal să fii naţionalist. Să îţi iubeşti valorile tale culturale, istorice sociale. Fiecare existenţă este unică. S-a constatat acest lucru şi la lumea vegetală. Toate elementele personale ale omului sunt unice. Această nesfârşită bogăţie a existenţei arată nesfârşirea cea mare, atotputernicia înţelepciunii divine. A fi naţionalist înseamnă să-ţi iubeşti poporul din care faci parte, şi asta nu poate fi un păcat, este o obligaţie creştină.

R.I.: *Părinte, în ce măsură aţi cunoscut la vremea ei, Mişcarea Legionară? Vă întreb, pentru că cei care sunt acuzaţi de naţionalism astăzi, automat sunt acuzaţi că sunt legionari, aş vrea să diferenţiaţi puţin.*

P.P.: Eu n-am fost în cotact direct cu Mişcarea Legionară. Eram în Mânăstire la Cernica, unde sigur că ei mai veneau. Noi, la Seminarul Monahal, aveam un cor foarte cunoscut. De mai multe ori corul nostru a fost chemat să dea răspunsuri la slujbele pe care le făceau la diferitele lor întruniri. Întotdeauna orice manifestaţie politică a lor era precedată de o slujbă, un Te Deum. Îmi aduc aminte că odată, am fost la o manifestaţie de-asta de-a lor care s-a desfăşurat în Piaţa Unirii. Totul s-a petrecut într-o ordine şi o disciplină care te uimeau. Erau panouri mari cu icoane, cu chipul Mântuitorului, era foarte impresionant. Ţinuta şi disciplina lor era desăvârşită. În 1940, în urma cutremurului, s-a prăbuşit Blocul Carlton. Ei erau atunci la putere. Au concentrat lumea, tineretul mai ales, toate forţele de care dispuneau, şi în câteva zile au curăţat absolut tot. Aveau această posibilitate de a concentra mulţimi mari de oameni pentru o activitate de interes social. În alte părţi, la sate de pildă, aflau că nu este biserică. Tot aşa, concentrau forţe extraordinare, care veneau benevol, şi în câteva săptămâni terminau biserica, sau şcoala, sau un drum de acces. Erau disciplinaţi şi foarte bine organizaţi, şi asta le dădea posibilitatea să realizeze cu multă eficienţă lucrări de interes de acesta social. Un alt lucru pe care l-au realizat ei şi care a atras o mare antipatie, a fost comerţul. Pe vremea aceea, comerţul era pe mâini străine. Comercianţii în marea lor majoritate erau evrei. Atunci au organizat comerţul legionar, care era impecabil din toate punctele de vedere. Aceasta sigur că a trezit reacţia celor care-şi vedeau pus în primejdie caşcavalul! În orice caz, erau lucruri pozitive.

R.I.: *Petre Ţuţea spunea că legionarii au fost singura mişcare de esenţă creştină din Europa...*

P.P.: Aşa a şi fost!

R.I.: *Totuşi, unde credeţi că au greşit ei, pentru că este evident că au greşit!*

P.P.: Au făcut câteva crime, pe care ei le-au recunoscut ca pe-o greşeală. Dar la aceste crime desigur nescuzabile, au fost împinşi de oameni ce lucrau împotriva intereselor ţării. Şi pe acela pe care i-au socotit trădători de ţară, i-au eliminat. Dar în urma crimei lor au fost pedepsiţi înzecit. Puterea a ordonat ca din fiecare localitate să fie împuşcaţi câte trei legionari importanţi! Deci pentru un om, au fost împuşcaţi alte câteva sute, lăsaţi să putrezească pe drumuri, ca pedeapsă pilduitoare pentru crima săvârşită! Ei au făcut ce, că au omorât un om de seamă, dar tu, care pe unul şi omorâţi înşutit, ce-ai făcut? Asupra acestui lucru se trece cu vederea. Nu este cunoscută adevărata istorie. Se exagerează mult în rău în privinţa lor.

R.I.: *Ştiţi că pe stema ţării, altădată, era scris „Nihil Sine Deo". Ei bine parlamentul actual a refuzat să înscrie aceste cuvinte pe actuala stemă. Au refuzat să depună jurământul aşa cum se cuvine, cu mâna pe Biblie şi Cruce.*

P.P.: O ţară creştină este condusă de pe poziţii ateiste! Cum e posibil aşa ceva?

R.I.: *Spuneţi, părinte, un creştin poate fi antisemit?*

P.P.: În nici un caz. În faţa lui Dumnezeu nu poate exista o asemenea diferenţiere. Dumnezeu când plouă, plouă peste toţi, nu numai peste unii. Pe toţi i-a creat Dumnezeu şi tuturor le vrea mântuirea. Un creştin care trăieşte în Duhul Evangheliei nu poate fi antisemit. Asta nu este o problemă adevărată, este o pseudo-problemă.

R.I.: *Deci, creştinismul adevărat nu poate fi antisemit.*

P.P.: Creştinismul nu poate pune acest anti. Cuvântul ăsta nu e creştin! Dumnezeu nu s-a răstignit, nu s-a întrupat, pentru o singură categorie de oameni, ci pentru toată lumea, şi pentru evrei, şi pentru păgâni, pentru toţi. Creştinismul adevărat e dator să vadă în fiecare om făptura lui Dumnezeu.

R.I.: *O mare parte dintre români par acum cuprinşi de deznădejde. Şi totuşi cuvintele Sfinţiei Voastre sunt pline de necurmată nădejde...*

P.P.: Mântuitorul spune: „Eu sunt viţa şi tatăl este lucrătorul". Această viţă a trebuit să fie curăţită. Eu consider că Biserică Ortodoxă s-a menţinut pe linia aceasta a Evangheliei. Acuma sigur că oamenii au făcut greşeli! Şi-atunci Dumnezeu a vrut să curăţe această vie, şi-a curăţat-o prin suferinţă. Suferinţa pe care Dumnezeu a îngăduit-o asupra popoarelor ortodoxe. Aici n-a fost pedeapsă! A fost curăţire, pentru ca poporul român să aducă de-aici înainte roadă mai multă.

R.I.: *Să v-audă Dumnezeu!*

P.P.: Păi aicea s-au încurcat comuniştii, la Dumnezeu. A fost minune dumnezeiască că s-a făcut comisia aceea a monumentelor istorice, care a început să restaureze mânăstiri, vrând să arate că deşi alungau monahii din ele, ei nu asupreau Biserica. Şi-atunci au restaurat mânăstirile! Păi Biserica n-avea putere financiară să facă aşa ceva niciodată. Păi, nu l-a încurcat Dumnezeu?! La mânăstirea Neamţ n-ai văzut c-a ieşit un sfânt din pământ? Aoleu, ce s-au mai speriat! A venit securitatea imediat şi le-a spus să toarne ciment gros deasupra, ca nu cumva să mai scoată capul vreunul. Astea sunt semne de la Dumnezeu! N-avem voie să ne pierdem nădejdea. Părintele Stăniloae a spus că sfârşitul lumii va fi atunci când omenirea îşi va fi epuizat puterile ei de-a face bine. Ori în omenire acum se pare că Dumnezeu a făcut unele pregătiri. Păi astea nu-s aşa degeaba!

R.I.: *Românii sunt deznădăjduiţi şi pentru că acolo, în Piaţa Universităţii, în decembrie au murit tineri. Jertfa lor să fi fost inutilă?*

P.P.: Da voi cum să vă gândiţi la aşa ceva?! Altceva-i aici. Am citit de curând că în România, au fost 8 milioane de avorturi. Ce fel de poruncă a lui Dumnezeu este asta? Asupra unui asemenea popor să ştiţi că planează şi un blestem a lui Dumnezeu! Şi-atunci de ce vă miraţi că iese vrăjmaşul la alegeri! Ştiţi că s-a făcut un film, „Strigătul mut" se cheamă. Un medic a filmat printr-un anume procedeu ce se întâmplă cu fătul în timpul intervenţiei. Întâi, când a început operaţia, a încercat să se retragă, dar când a văzut că nu mai are scăpare, a început să strige, dar aşa, fără sunet... Nu cred să existe ceva mai cutremurător! Mare păcat! Păcatele astea fac să sufere o întreagă societate! Dacă vrei să fie bine, trebuie să faci voia lui Dumnezeu, nu a diavolului!

R.I.: *Vă mulţumesc, părinte Petroniu.*

Răzvan IONESCU

Un culturnic cu ifose: Andrei PLEȘU

Poșta redacției

O scrisoare

REDACȚIA:

Program relații cu publicul: miercuri și vineri, orele 16.00 – 20.00

„Un popor, ca şi orice om în parte, atâta preţuieşte cât a înţeles din Evanghelie şi cât poate să urmeze învăţăturii lui Iisus".

BIOGRAFIE

16.10.1868 – se naşte la Soveja (jud. Vrancea).
1893 – este ales de Al. Odobescu şi Titu Maiorescu pentru o bursă în străinătate în scopul studierii geografiei.
1893– 1895 – studii în străinătate: Paris, Berlin, Leipzig. Lasă profesorilor săi Paul Vidal de la Blache, Ferdinand von Richthofen, Friedrich Ratzel, o impresie excelentă.
1899 – Susţine teza de doctorat sub conducerea lui Fr. Ratzel.
1900 – i se încredinţează la Universitatea din Bucureşti prima catedră de geografie din România.
1907 – la insistenţa lui Maiorescu, preia direcţia *„Convorbirilor literare"*; o va deţine până în 1924.
1915 – este ales membru titular al Academiei Române în cadrul secţiunii istorice.
1918 – activează, pentru o scurtă perioadă de timp, ca ministru al instrucţiunii publice în guvernul Marghiloman.
1950 – este evacuat din propria locuinţă, urmată de risipirea cărţilor şi lucrurilor personale. Este izolat din viaţa publică iar lucrările sale supuse interdicţiilor.
14.12.1962 – se sfârşeşte din viaţă la Bucureşti.

BIBLIOGRAFIE

Simion Mehedinţi a lăsat o operă impresionantă, cuprinsă de-a lungul a jumătate de veac în zeci de conferinţe, articole, manuale, comunicări academice sau lucrări de specialitate.
1919 – Altă creştere: şcoala muncii (ediţia a VII-a: 1921).
1927 – Le pays et le peuple romain (ediţia a IV-a: 1944).
1930 – Terra. Introducere în geografie ca ştiinţă (2 volume)
1936 – Optimismul lui Eminescu.
1938 – Geografie şi geografi la începutul secolului al XX-lea.
1940 – Trilogii: Ştiinţa – Şcoala– Viaţa, cu aplicări la poporul român.
– *Ce este Transilvania?*, apărută şi în câteva versiuni străine (franceză, germană, italiană)
1943 – Editura Fundaţiilor îi editează în două părţi primul volum de *Opere complete*, din cele 14 proiectate.
1946 – Premise şi concluzii la „Terra" (lucrare autobiografică)

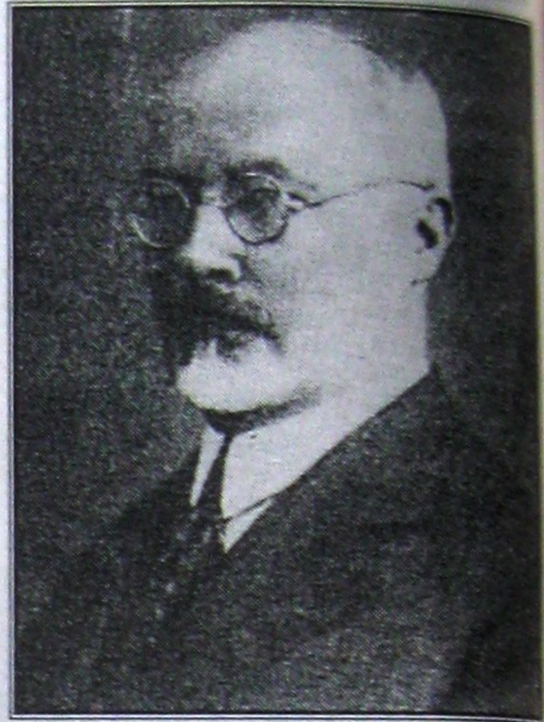

Simion Mehedinţi: 1868 – 1962

DESCOPERIREA MAEŞTRILOR: SIMION MEHEDINŢI

Motto: „Adevărata renaştere a unui popor începe cu tinerimea sa; adevărata decadenţă tot de-acolo începe."

(Către noua generaţie, 1923)

1. „PAŞII ÎNAPOI" AI GENERAŢIEI TINERE...

Continuitatea culturii române este consecinţa „rupturilor" ce i-a fost dat să le suporte. Este închis în acest paradox, aparent paradox, în această formulare ce dă seama şi de condiţiile vitrege în care a evoluat dar şi de potenţialul sau forţa unei culturi, un întreg parcurs şi o inedită manieră de evoluţie. În plus, o superbă învăţătură: „paşii înapoi", coborârea protectoare înspre adâncurile culturii şi sondarea valorilor ei întemeitoare, perpetue, revenirea la marii creatori – repere ferme, indestructibile, nu au reprezentat nicidecum şi niciodată o „retragere". Sau o capitulare. Erau doar, fie-ne permisă aici o comparaţie, acei paşi înapoi necesari elanului, pentru a depăşi şi a izbucni apoi triumfătoare în faţa obstacolului ce i se aşezase înainte.

„Rupturile" în cultura română au fost multe. Prea multe chiar. Dar în pofida lor, şi din cauza lor, liniile de continuitate sunt lesne sesizabile de-a lungul ei. „Paşii înapoi" au fost, de cele mai multe ori, viguroase puncte de plecare ale unor traiectorii alimentate sistematic pe parcurs.

Cine voieşte să surprindă ori să urmărească acest proces este de ajuns să-şi îndrepte privirile către declaraţiile ce au însoţit – mai mult sau mai puţin zgomotos – intrarea în scenă a fiecărei noi generaţii. Fiecare generaţie conştientă de sine, deci fiecare generaţie ce-şi propune un **PROIECT**, îşi alcătuieşte tabla de valori şi îşi declară răspicat idolii. Chiar dacă „uitaţi" pe parcurs, poate chiar neglijaţi cu vremea, ei sunt cei care, prin personalitatea lor copleşitoare, trasează direcţii sau propulsează tinerele generaţii. Vor deveni maeştri ei...

Că astăzi în România cultura suferă iarăşi o „ruptură" este un lucru de netăgăduit. Iar generaţia tânără de azi, intrată atât de spontan în scenă, dominând teribilă evenimentele la începutul lor, părând a se lăsa apoi copleşită, chiar subjugată de ele, – această nouă generaţie, la rândul ei, a urmat aceeaşi rută. S-a întors, instinctiv poate, la momentul în care fractura culturii române a fost cea mai cumplită. Şi a încercat să înnoade ea firele întrerupte cu neverosimilă sălbăticie acum cincizeci de ani. Maeştri ei urmău să fie: Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu, Petre Ţuţea, Constantin Noica...

Ardoarea firească şi entuziasmul camuflează adesea doze insesizabile de exclusivism. Astfel că avertismentul a venit firesc şi necesar: „Să nu uitaţi Maeştrii maeştrilor!"... Pasului înapoi îi mai trebuia adăugat obligatoriu încă unul.

Întâlnirea cu creaţia covârşitoare a lui Simion Mehedinţi, polimorfă, desprinsă parcă din zestrea Renaşterii, operă ce a punctat decisiv spaţiul culturii române, fie că slujea istoria, geografia, filosofia ori pedagogia, se petrece acum firesc. Masivitatea nu i-a secat însă cu nimic vigoarea şi actualitatea. Căci dacă marele cărturar a fost un maestru incontestabil al unei generaţii – cea a „itinerarului spiritual" trasat de Mircea Eliade – poate, şi trebuie să fie unul dintre maeştrii spirituali ai generaţiei de azi.

2.SIMION MEHEDINŢI, ÎNVĂŢĂTORUL...

*„Fiţi deci **învăţători** adevăraţi şi puteţi fi siguri de biruinţă..." (Ce poate face un Educator, 1932)*

Începând cu Mihai Eminescu şi până la studiile briliante din perioada interbelică s-a glosat mult în cultura română pe marginea rosturilor generaţiilor tinere. Nimic nefiresc. Căci un popor supus mereu la necontenite provocări şi încercări, unele voindu-se nimicitoare, un popor obligat să se strecoare deseori prin furcile caudine ale imperiilor hămesite, avea nevoie de luptă şi ripostă aproape permanente. Şi cine dacă nu generaţiile tinere erau somate să replice la provocările necontenite ale istoriei? De aici succesiunea rapidă, într-un interval relativ scurt, a generaţiilor cu identităţi şi intenţii programatice atât de felurite. Teoretizările pe marginea lor, spuneam, nu au lipsit. Şi e suficient să amintim aici contribuţiile unor Dimitrie Gusti, Nicolae Iorga, Traian Brăileanu, Mihail Manoilescu, Mircea Vulcănescu etc., ce s-au dovedit a fi nu doar subtili descriptori ai fenomenelor de generaţie, dar şi veritabili dascăli ai tinerimii române.

Ceea ce-l detaşează pe Simion Mehedinţi în abordarea acestei chestiuni, respectiv problematica generaţiilor, trebuie căutat nu atât în mesajul său către tinerimea română – pentru că în zece ani de activitate publicistică aceasta s-a pliat firesc, adecvându-se cerinţelor şi ritmurilor vremii – cât mai ales în maniera de a diagnostica şi soluţiona, prin apel la „generaţia de ofensivă", de fiecare dată, tarele societăţii româneşti. Omul de ştiinţă se întâlneşte acum cu vizionarul înflăcărat. Idealismul cel mai înfocat, căci: „un popor, şi mai ales un popor tânăr, nu poate face un pas mai departe, dacă îşi pironeşte gândul la cele materiale", se împleteşte cu pozitivismul rece şi calculat al omului de ştiinţă: „munca ştiinţifică e postul şi rugăciunea care susţine o generaţie". Înainte de fervoarea discursului a fost cercetarea minuţioasă. Înainte de a deveni propovăduitorul necondiţionat al cauzei românismului, prin zecile de cărţi, conferinţe, articole – unele de-a dreptul incendiare – , plămădite toate la flacăra marilor idealuri, a fost cercetătorul conştiincios şi riguros al realităţilor româneşti. „Vom asculta cu îndoială cuvântul tuturor celor care nu aduc îndată în sprijinul vorbei lor fapte pipăite", scria în 1920.

Deşi două din lucrările sale poartă titluri elocvente: **Către noua generaţie** (1923) şi **Datoria generaţiei actuale** (1934), în ele fixând comandamentele fundamentale ale societăţii româneşti: **Armata, Şcoala, Biserica şi Tineretul** şi direcţiile imediate de acţiune, doar o perspectivă superficială ar putea limita la aceste titluri preocupările sale de acest gen. Căci „diagnozele etnografice", singurele care îndrituiesc „soluţiile de natură social – politică" şi din care apoi decurge firesc traiectul viitor al generaţiei tinere, l-au preocupat nu doar în cursul amintit ci, în aceeaşi măsură, în culegerea de articole **Politica de vorbe şi omul politic** (1920) sau **Discordanţe antropogeografice** (1932) – inventar al greşelilor faţă de pământul şi poporul român; în admirabilul curs de geopolitică din 1935–'36: **Caracterizarea epocii actuale** sau în drasticele **Întrebări** (1942); în conferinţa **Omul de Stat – Coordonate geografice şi etnografice** sau în **«Învăţătorul» din Straja Ţării (1938).**

Succint, extrem de succint, căci spaţiul nu îngăduie, „diagnozele etnografice" îi relevau savantului două căi pe care tânăra generaţie să păşească neînduratoare „căci mişelia, cu toate varietăţile sale: politice, literare, sociale... se pare că triumfă (**Poporul, 1913**): cea a culturii şi cea a civilizaţiei. „Risipa puterilor ţării şi a poporului român" trebuia oprită prin iniţiative energice; solul, subsolul, sănătatea poporului, sufletul neamului, limba toate erau ţintite de ochiul necruţător al savantului. Iar ferventele îndemnuri sau avertismentele drasticului dascăl, descins din nobila spiţă a conservatorilor junimişti, îndemnuri ce urmau analizelor riguroase, le întâlnim, cu excepţia operelor geografice, în aproape toate scrierile lui Simion Mehedinţi. Începând de la articolele din **Convorbiri literare, Revista Română,** sau **Săptămâna politică**, datate la începutul secolului, trecând apoi prin vasta operă pedagogică şi sfârşind cu lucrările închegate, definitorii, din anii '40–'45. Adică vreme de aproape jumătate de veac.

Cursul din 1933–'34 **Datoria generaţiei actuale** rămâne exemplar, dacă nu pentru stilul de abordare (căci el brăzdează ca un fir roşu întreaga sa activitate), pentru precizările conceptuale făcute aici. „O generaţie nouă – spunea în deschiderea cursului – nu poate să fie decât aceea care introduce elemente noi în civilizaţia şi cultura unui popor şi un ritm nou în viaţa poporului respectiv, adică îi adaugă şi alte mijloace de adaptare la mediul geografic şi social". Astfel că întrebarea vine de la sine: „puteţi să creaţi şi să adăugaţi elemente noi de civilizaţie şi cultură românească? Dacă da, atunci sunteţi o generaţie nouă; dacă nu, atunci nu sunteţi decât nişte exemplare tinere, o simplă continuare".

Nu vom detalia aici amănunţitele „diagnoze etnografice" ce premerg concluziile. Multe dintre ele poartă pecetea vremii. Redăm doar un fragment lapidar din final, dătător de seamă despre menirea întregului curs: „În orice caz, nu o risipă de cerneală neagră pe hârtie albă, nu un naţionalism de vorbe. Să isprăvim odată pentru totdeauna cu acest naţionalism, să trecem la un naţionalism de fapte, total edificator."

3. SIMION MEHEDINŢI ŞI GENERAŢIA DE ASTĂZI

Corect înregistrat, mesajul cărturarului se deschide cu folos şi pentru generaţia actuală. Când avertiza că o generaţie devine cu adevărat o „generaţie nouă" în sensul etnografic-istoric adică, nu numai biologic, doar dacă îi reuşeşte înserarea unor elemente inedite (a unui „ritm nou de simţire şi de activitate practică"), înseamnă, neîndoielnic, că nu doar înscrierea pe zonele dovedite ca precare de riguroase analize ştiinţifice, ci mai ales **maniera** de a o face este esenţială! Nu doar a activa pe domeniile periclitate ale socialului, fie ele culturalul, spiritualul, economicul etc., ci a evolua **cu folos**. Adică inovator. Căci introducerea de „elemente noi", de „ritmuri noi", înseamnă a grefa în spaţiul public, apoi chiar în discursul cotidian, **categoriile** care remodelează şi transformă radical faţa unei societăţi.

Care este prin urmare, şi privită astfel, de pe poziţiile dobândite cercetând masiva lucrare a lui Simion Mehedinţi, rostul generaţiei actuale? Care trebuie să fie, preluând acelaşi limbaj, categoriile definitorii ale generaţiei care astăzi îşi face intrarea?

Răspundem, alăturându-ne sugestiei care ne-a fost lansată cu un prilej nu îndepărtat: **dimensiunea morală. Eticul.** Obligaţia de a reinstaura această categorie în spaţiul românesc, redefinind astfel axiologia unei societăţi. Criza morală, sintagma aproape golită de semnificaţii printr-o abuzivă utilizare, doar astfel – şi nu prin utopice soluţii politice (politicianiste) – se poate mântui. Simion Mehdinţi era drastic atunci, în 1934, când îşi formula verdictul: „Dacă o generaţie nu-şi dă seama care sunt datoriile ei, poate atinge însăşi existenţa neamului".

Voind să atenuăm poate teribila proorocire, încheiem întărindu-ne mesajul prin reluarea cuvintelor cărturarului, cuvinte adresate în 1935 tinerilor veniţi la mormântul lui Mihai Eminescu: „Iar dacă voi, tinerilor de azi, sunteţi cu adevărat vrednici de strămoşii voştri şi vă sunt scumpe mormintele părinţilor şi străbunicilor, adunaţi-vă la anul aci, nu cu laude pentru cel ce zace sub ţărâna grea a mormântului, ci cu socoteli limpede. Să răspundeţi răspicat: ce-aţi făcut pentru mântuirea pământului şi poporului român.

Aşa să vă ajute Dumnezu." (**Optimismul lui Eminescu, 1936**)

Pagină realizată de Dan DUNGACIU